

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

วัฒนธรรมดนตรีในการแสดงดาระ

การศึกษาวัฒนธรรมดนตรีในการแสดงดาระ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาริบทที่ เกี่ยวข้องกับการแสดงดนตรีดาระ โดยกำหนดกรอบการศึกษา ตามแนวคิดการศึกษาทางด้าน วัฒนธรรมของ สุพัตรา สุภาพ, แนวคิดการแสดงดนตรีพื้นบ้านของสุกัญญา สุจฉายา, ลักษณะสำคัญ ของดนตรีและการละเล่นพื้นบ้านตามแนวคิดของอุดม หนูทองและเฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี การศึกษาด้าน วัฒนธรรมดนตรีตามแนวความคิดของ Myers.โดยกำหนดเนื้อหา ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของดาระ
2. บทบาทหน้าที่ดาระ
3. การถ่ายทอดการแสดงดาระ
4. องค์ประกอบการแสดงดาระ
5. ลำดับขั้นตอนการแสดง

1. ประวัติความเป็นมาของดาระ

1.1 ตำนานของการเกิดดาระ

ฮัจยีสา และเลิศาเรียนพงศ์สกุล ซึ่งเป็นอดีตโตะอีหม่ามประจำอำเภอกวนโดน ได้กล่าวถึง ความหมายของดาระว่า ดาระเป็นภาษาอาหรับแปลเป็นไทยได้ว่า “จวนจะสิ้นใจ”

ประวัติการเกิดตามตำนานที่เล่าสืบต่อกันมาจนถึงยุคปัจจุบัน ว่าความเป็นมาของการแสดง ดาระที่ถือว่าเป็นจุดกำเนิดของการร่ายรำคือตัวแม่กวางลูกอ่อน ดังนี้

ดาระ เกิดขึ้นจากสัตว์ชนิดหนึ่ง สันนิษฐานว่า อาจจะเป็นกวางหรืออีเก้งก็ไม่ปรากฏ หลักฐานแน่ชัด มีเรื่องเล่าว่า นายพรานคนหนึ่งออกไปล่าสัตว์ในป่าและได้ใช้แร้วเป็นอุปกรณ์ในการดัก สัตว์ ปรากฏว่าดักติดนางกวางแม่ลูกอ่อน นายพรานจึงนำกวางตัวนี้ไปเป็นอาหาร ในขณะที่กำลังแกะ แร้วอยู่นั้น ก็ได้ยินเสียงพูดอ่อนหวานของนางกวางว่า “ นางมีลูกอ่อนต้องเลี้ยงดูและจะกลับไปให้ลูกกิน นม” นายพรานได้เห็นความรักเอื้ออาทรของนางกวางที่มีต่อลูกกวาง ก็ยอมปล่อยนางกวางไป ก่อนที่ จะไป นางกวางได้ให้สัญญากับนายพรานว่า หลังจากให้ลูกกินนมแล้ว จะนำพ่อกวางและลูกกวางมา ให้ แล้วนางกวางก็กลับไปให้ลูกกินนมจนอิ่ม

หลังจากให้ลูกกินนมเสร็จนางกวางได้ชวนพ่อกวางและลูกกวางมาหานายพราน จากนั้น กวางทั้งสามตัวได้ร่ายรำ ร้องเพลงให้นายพรานดู เนื้อหาของเพลงล้วนเป็นการสรรเสริญพระเจ้า พระนบี นายพรานก็เคลิบเคลิ้มตามกวางทั้งสาม ทำให้นายพรานสงสารและจึงยอมปล่อยกวางไป

เมื่อนายพรานกลับมาถึงหมู่บ้าน ได้เล่าเรื่องที่ตนเองจับกวางได้แล้วปล่อยกวางไป หลังเล่าจบ เพื่อนบ้านต่างพากันซักถามว่ากวางทำอย่างไรนายพรานถึงได้ใจอ่อนปล่อยกวางไป นายพรานได้เล่าพร้อมทั้งร้องเพลง ร่ายรำตามที่กวางร่ายรำให้ดู แต่กระนั้นก็ยังไม่ทราบความหมายของเนื้อเพลง เท่าที่ควร แต่พอจับใจความได้ว่า เป็นการสรรเสริญพระเจ้า เมื่อเพื่อนบ้านได้เห็นก็บังเกิดความชอบใจ จึงได้นำการร่ายรำนี้มาละเล่นกัน ได้รวมผู้คนแล้วฝึกหัดรำโดยการนำดนตรีคือ รำมะนา ประกอบ จังหวะเพลง เพลงที่ใช้ร้องนั้นเป็นภาษาอาหรับพื้นบ้าน หรืออาหรับบก

1.2 การเข้ามาของดาระในประเทศไทย

ประวัติความเป็นมา จากคำบอกเล่าของครูสมศรี ขอบกิจ (12 พฤษภาคม 2557, สัมภาษณ์) และจากเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาศิลปะการแสดงพื้นบ้านดาระ (สมศรี ขอบกิจ, 2558) บอกเล่าถึงประวัติของดาระดังนี้

ดาระมีต้นกำเนิดมาจากประเทศซาอุดีอาระเบีย ผ่านมายังประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซียและเข้าสู่ทางภาคใต้ของประเทศไทยที่จังหวัดสตูลเมื่อกว่า 300 ปีมาแล้ว จากนั้นที่เล่าสืบกันมา ดาระมีถิ่นกำเนิดในหมู่บ้านเล็ก ๆ แขวงเมือง ฮัมดาระตุนเมาฟิ ประเทศซาอุดีอาระเบีย เริ่มแสดงเมื่อไรไม่ปรากฏหลักฐาน ได้เดินทางเข้าสู่ประเทศไทย การเข้ามาของศิลปะการแสดงพื้นบ้านดาระ ไม่ใช่มาในรูปแบบการแสดงอาชีพ แต่มากับหมู่คณะของกลุ่มพ่อค้าวานิชและกลุ่มนักท่องเที่ยว ในสมัยก่อน

ในยุคนั้นพ่อค้าที่มาค้าขายจำเป็นต้องเดินทางด้วยเรือสำเภาซึ่งต้องผ่านลมมรสุมในการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ และเมื่อจะเดินทางไปยังที่อื่นเหล่าพ่อค้าวานิชก็ต้องรอให้ลมมรสุมผ่านมามากครั้งเพื่อเดินทางต่อไปยังประเทศอื่น การที่ลมมรสุมจะผ่านมาสักครั้งต้องใช้เวลาของฤดูกาล ทำให้เหล่าพ่อค้าวานิชมีเวลาว่าง เมื่อมีเวลาว่าง จึงได้รวมกลุ่มกันร้องรำทำเพลงชาวบ้านที่อยู่ละแวกนั้นก็ได้มาร่วมกันร้องรำทำเพลงเพื่อความสนุกสนาน ร่วมกับเหล่าพ่อค้าวานิชและในที่สุดชาวบ้านก็สามารถร้องรำทำเพลงได้ด้วยตัวเอง ซึ่งศิลปะการแสดงนี้มีชื่อเรียกว่า “ดาระ”

นอกจากนั้นแล้วการ ทำงานที่เกิดความเคร่งเครียดของกลุ่มพ่อค้าดังกล่าว เมื่อเกิดความเคร่งเครียดในแต่ละวันจึงนำดาระมาละเล่นเพื่อการผ่อนคลาย หรือเมื่อนึกอยากเล่นก็รวมกลุ่มกันร้องรำทำเพลง จึงนำศิลปะการแสดงดาระ เข้ามาเล่นเพื่อผ่อนคลาย

ดาระ เข้ามายังจังหวัดสตูลเมื่อประมาณ 3 – 4 ชั่วอายุคนมาแล้วหรือกว่า 300 ปี ถิ่นที่นิยมเล่นดาระกันมากในสมัยก่อนคือ เขตอำเภอเมืองสตูล ตำบลแปะ-ระ และตำบลควนโดน

ในช่วงระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ชาวบ้านต้องอพยพหนีสงคราม การละเล่นชนิดนี้ได้หยุดไป ต่อมาเมื่อสงครามสงบ วัฒนธรรมใหม่ ๆ ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อประชาชนในท้องถิ่น เช่นเกิดดนตรี

สากล การร่ำวง ภาพยนตร์ ซึ่งเป็นสิ่งบันเทิงใหม่ ๆ ทำให้การแสดงดาระถูกลบเลือนไปจากความทรงจำของคนในท้องถิ่น

1.3 บทเพลงสำหรับการแสดงดาระ

ณรงค์ชัย ปิฎกรัษต์ (2538) ได้บันทึกชื่อเพลงและบทเพลงดาระ ไว้ในหนังสือ มานุษยดนตรีวิทยาดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ว่า บทเพลงดาระมีทั้งสิ้น 44 เพลง นอกจากนี้แล้ว กรรณิการ์ บุญจันทร์เพ็ชรและคณะ (2555) ได้บันทึกเนื้อเพลงไว้ในงานศิลปะนิพนธ์ เรื่องการแสดงพื้นบ้านดาระ มีจำนวน 39 เพลง รายชื่อเพลงคำร้องและคำแปล มีดังนี้

เพลงที่ 1 ซามีลา (เพลงไหว้ครู)

คำร้อง : ซามีลา มอลานา ปาตาเอกา อาเอโน โฮ โฮ โฮ เอ วาลามาโคโฮ อัลลานีมัน ลาโฮเฟนา
สร้อย: คาวาธาเสนาลา โฮปีโกน ลือาไมเร่ เอเฮเอเฮ วายาซินลาฮ่อ กี่ร่อนอ่าลามินา
คำแปล: ในยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลง สิ่งนำทางและส่องสว่างแก่การดำเนินชีวิตของมนุษย์นั้น มีศาสดาเป็นผู้นำมาซึ่งสัจธรรม

เพลงที่ 2 เพลงตะเบะงะเจ๊ะ

คำร้อง : ตะเบะงะเจ๊ะ รุมาลาดีรุมมา ตะเบะสาตางัน บารังฮายังสาลาม (ซ้ำ)
ตะเบะงะเจ๊ะ รุมาลาดีปานัน ตะเบะสาตางัน ลาบินตุฮาอามัน (ซ้ำ)
สร้อย : อาตาบารู ยาลันละตาละเล ดีเลกันนาละกัมปง บาราโย (ซ้ำ)
บูกันชಾಯอ เนโรจะบานโร ซาละเรชายา ละงาดาโรโร (ซ้ำ)
คำแปล: คราวจะถึงท่านผู้เป็นเจ้าของถิ่น ผู้เป็นเจ้าของซึ่งประตูถูกเปิดออกข้างนี้ เราดั้นด้นมาถึงด้วยระยะทางที่แสนไกล จากดินแดนต่างถิ่น เราได้หมายความว่า จะเป็นผู้รู้ เป็นครู หรือเป็นผู้สั่งสอนและแน่นอนสิ่งที่ส่งสู่ท่านคือ สันติ ทั้งยังหวังว่าไมตรีนี้คงไม่ถูกปฏิเสธ

เพลงที่ 3 รอบานา

คำร้อง : รอบานา สาโฮเลนกียานี (ซ้ำ) อันลอเบนลาฮาฮาสาเลน กียานี (ซ้ำ)
สร้อย : ย่ายามีเล เฮนยาสาวาโดเนีย (ซ้ำ) โกบาลาลา มาลามาเลเกยานี
คำแปล : โอ้พระเจ้าแห่งข้า ผู้ทรงยิ่งใหญ่แห่งโลก ลูกขอปวารณาตัวว่าจะจงรักภักดีและมีศรัทธาต่อพระองค์ท่านด้วยใจบริสุทธิ์

เพลงที่ 4 เพลงซีฟาตดารีกันตง

คำร้อง: ซีฟาด ดารีกันตง ซาเฟ ดางันซูยี ซีฟาด ดารีกันตง ซาเฟ ดางันซูยี
 เสาดารา นันติชยา ไต๋นันตี เสาดารา นันติชยา ไต๋นันตี
 สร้อย : เอา โกยามี โอระดำ กียาเย เอา โกยามี โอระดำ กียาเย
 มาลา ลากิโอ ลากิโอลา ดารากาเอ มาลา ลากิโอ ลากิโอลา ดารากาเอ
 ซีฟาด ดารีกันตง ซาเฟ ดางันซูยี ซีฟาด ดารีกันตง ซาเฟ ดางันซูยี
 เสาดารา นันติชยา ไต๋นันตี เสาดารา นันติชยา ไต๋นันตี
 คำแปล : คุณลักษณะแห่งความบริสุทธิ์ และสายสัมพันธ์ของการเป็นพี่น้องกัน ได้มียอดหญิง
 ผู้หญิงสืบทอดเจตนารมณ์อันบริสุทธิ์อย่างเหนียวแน่น เพื่อสตรีเจริญตามจนเรียกว่าเป็น
 กุลสตรี จงปฏิบัติเถิด แม่แบบอย่างนี้จะผ่านมาเป็นเวลาที่สุดแสนยาวนานก็ตาม

เพลงที่ 5 เพลงฮาบาธารอฮารอมาเล

คำร้อง: ฮอบา ฮารอฮารอมาเล ลาเอโยงสาหารอวาเล (ข้า) อาเรสาหาลาโอเซ
 ลาเอโยงสาหารอวาเล (ข้า)
 สร้อย : ฮ่อสมุนโยมปาเรง รอยาโอดามารอวาเล (ข้า) อาเรสาหาลาโอเซ
 ลาเอโยงสาหารอวาเล (ข้า)
 คำแปล : จงสังเกตการณ์กระพือปีกของหมู่สุกุนา ที่โบยบินข้ามมหาสมุทรอันกว้างไกลเพียงเพื่อ
 การแสวงหาปัจจัยยังชีพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงเผ่าพันธุ์และมนุษย์ก็มีได้มีวิถี
 ชีวิตที่แตกต่างจากมันเลย

เพลงที่ 6 เพลงอีลาโอกดตัม

คำร้อง : ลีลาโอโยกตัม กตัมตูวันรอปปี (ข้า) อ่าปนาปาเต๊ะ ดาลีโยบาวาดาลี (ข้า)
 ดารินาโด นาโน นาโคปันไดนารี (ข้า) กากีลายาลัน กากีลายาลันดางันนารี (ข้า)
 คำแปล : โอ้พระเจ้าของข้า ผู้ที่ความดั้งเดิมก่อนใครหรือสิ่งใด อภัยเลิกลาจากการนำหลักฐาน
 เหล่านี้มาอ้าง ฉะนั้นข้าต้องยกก้าวไปเพื่อค้นหาสัจธรรมจากพระองค์ ผู้ประทานมา

เพลงที่ 7 เพลงดิดาโดเนีย

คำร้อง : ดิดาโดเนีย ละเอกานาอาสันนุบา ดิดาโดเนีย ละเอกานาอาสันนุเง (ข้า)
 อ่าปนาชานาฆาเร อาสันโนเง ชูนูมาลาเย
 ฮา ฮ้า ฮา ฮาฮันชายา โตะการานา ลาโฮตนสีปายาโตเร
 สร้อย : โฮ โฮ โฮย อีสีกียานะบาโ๊ะเก กียานาบาโ๊ะเกนะชาเร อา อา
 ฮะ ฮา อาโฮ ฮันชายา โตะการานา ลาโฮตนสีปายาโตเร (ข้าตั้งแต่ต้น)

คำแปล โลกและโลก ซึ่งมีความหมายอยู่ในตัวของมันว่า เป็นความไพศาลและเป็นสัจธรรมยิ่งกว่าเมื่อความเมื่อยล้าได้มาถึงทุกส่วนในกายข้า ย่อมมีความท้อถอยเกิดขึ้นได้ง่ายมาก หากจะยอมแพ้แก่มัน แต่การอยู่อย่างผู้รู้มีชัยนี้ ชียากยิ่ง

เพลงที่ 8 เพลงอมมาจาร์ก่า

คำร้อง: อมมาจาร์ก่า ปูเตะกูนิง ก้ายกาย (ซ้ำ)
 บารัง โต๊ะสาया ยาตี ยาตี ยานียา (ซ้ำ)
 สร้อย : อารอเล เป็นลา ยาบูรอ (ซ้ำ)
 บางนยังจีเซะ ฮาโยเฮ กนลาปี (ซ้ำ)
 อมมาจาร์ก่า ปูเตะกูนิง ก้ายกาย (ซ้ำ)
 คำแปล : ตรูณีนมีผิวพรรณไม่เหมือนกัน อันเกิดมาเหมือนลูกสุกสุณาโดยทั่วไปในโลก ย่อมเป็นสุดที่รักของพ่อแม่

เพลงที่ 9 เพลง กันติโยรอก

คำร้อง : กันติโยรอก กันจอนอเรีย (ซ้ำ) ยาโคอียา กันจอนอเรีย (ซ้ำ)
 สร้อย : มาลาเสนลา เอดูวันกูรอปี่ (ซ้ำ) อำปนปาเตะะ ดาลีบาวาดาลี (ซ้ำ)
 คำแปล : การที่ข้าพเจ้าได้มาเต้นรำ ใครขอเชิญทุกท่านที่ชอบสนุก ลูกขึ้นมาร่วมร้องรำทำเพลงทุกท่านที่เป็นหนุ่มสาวที่น่ารัก เราขอภัยท่านผู้ชมและทุกท่านจงร้องรำทำเพลงด้วยความสุภาพ

เพลงที่ 10 เพลงชานูเร

คำร้อง : วานูเร ลาเฮไม่เร อีโยเต่ ลากูบานา ลากูยานา ลาเอกาเร (ซ้ำ) ยาล่าเตะะ ไม่เร ลาวาซาเต้ เลเอซามา นาโรนียา (ซ้ำ)
 สร้อย: ตาราโยฮ่า ฮาโฮตา โอดาลาเล ลาโยมัสโก (ซ้ำ) เยสมินต้า การอนาโอตากาเล ลาโยมัสโก (ซ้ำ)
 คำแปล: การร้องรำทำเพลง ย่อมทำให้ทุกคนมีความรื่นเริง มีความสุข มีความสัมพันธ์และยอมไม่ขาดไมตรี มีเยื่อใยต่อกัน

เพลงที่ 11 เพลงเอบานี

คำร้อง : เอบานีรอฮามาฮี บาสียา ราโฮง่า (ซ้ำ) อับลาเฮกาลาเฮก่าโย
 สร้อย : คำปาราโอตา สัมลาวปารามูฮัมหมาด (ซ้ำ) ลาเอนาปี ลากลตีกันกียาปารามูฮง่า (ซ้ำ)

คำแปล : มาเถิดน้องที่รัก มาร่วมบันเทิงเร่ใจ พร้อมทั้งร่วมสรรเสริญท่าน นป้อมหมัด ด้วยการกระทำอันบริสุทธิ์ด้วย กาย วาจา ใจ

เพลงที่ 12 เพลงบาราดันโตะดียา

คำร้อง : บาราดันโตะดียา ลาโฮตนลาซี ลาซีปายาอันลาโงเร (ซ้ำ)
อาดาโยฮา ลากียา ปาราโฮง่า (ซ้ำ)
สร้อย : อมกายามีลาโอรอดำรา มียาเก (ซ้ำ) มาลากิโยลาดากาเอ (ซ้ำ)
คำแปล : ศิลปะนี้ได้เดินทางมาจากทิศตะวันตก ซึ่งทุกท่านที่ชอบสนุก สามารถร่วมสนุกด้วยจิตใจอันบริสุทธิ์ร่วมกันได้ ดังสุภาพบุรุษ ชาวมาลาโยที่ได้ร่วมเดินทางมา与我们

เพลงที่ 13 เพลงมัลมกียาซาเอ

คำร้อง : มัลมกียาซาเอ ซาเฮรานีรอล่ (ซ้ำ) รอสเสไศดาราโยฮันกียา ปาราโฮง่า (ซ้ำ)
สร้อย : อมกามี โอรอดำ กียาเย (ซ้ำ) มาลาลากิโยนลากิโยลา การากาเอ (ซ้ำ)
คำแปล : ขอยกย่องผู้ที่เสียชีวิตในสงครามเพื่อประเทศชาติ ซึ่งเป็นผู้มีเกียรติยิ่ง เราขอสรรเสริญผู้ที่เสียชีวิต เพื่อประเทศชาติ

เพลงที่ 14 เพลงปีบุร

คำร้อง : ปีรอลียา อับราเอ เอรองนุงกูไมเร (ซ้ำ) ไบเรกา กันตีกากาเร (ซ้ำ)
สร้อย : รอยาโฮ มาดาเล สารอกานาลา โฮอร์โยเย (ซ้ำ)
อันลาโฮตา ลามูรเร กาเอเฮเล็งเก (ซ้ำ)
คำแปล : การเคารพพระเจ้าต้องประกอบด้วย กาย วาจา ใจ เพื่อเป็นสักขีพยาน จึงขอแสดงการเคารพด้วยการร้องเพลง

เพลงที่ 15 เพลงบูตียานี

คำร้อง : บูตียานี อาสาซา บูตียานี (ซ้ำ) บูอาร์บู อาสาโบยา (ซ้ำ)
สร้อย : ดาดาเอ บูตียานี (ซ้ำ) บูอาลี บูอาสา บูยา (ซ้ำ)
คำแปล : จงทำจิตใจให้มีสติ จงทำจิตใจให้สงบ อย่างหลงระเห็จในรูป รส กลิ่น เสียง จึงจะเข้าถึงซึ่งสัจธรรม

เพลงที่ 16 เพลงอัมปนดูวันกู

คำร้อง : อัมปนดูวันกูไมกอดา ดูวันนังกาเร (ซ้ำ) ปาเตะยังแนนายาลี สิบาวาดาลี (ซ้ำ)
สร้อย : อมกายามีโอรอดำนีกาเย (ซ้ำ) มาลาลากิโยนลา ลากิโยนลา ดากาเอ (ซ้ำ)

คำแปล : ขอประทานอภัยแก่พระเจ้า และเจ้าผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน พวกเราขอคารวะตลอดจนทุกท่าน ที่มารวมอยู่บริเวณนี้ ไม่แยกทั้งคนจนคนรวย ผู้หญิงหรือผู้ชาย

เพลงที่ 17 เพลง ยาไสสินลา

คำร้อง : ยาไสสินลา ซียาอีดาโร (ซ้ำ) ยาไสโนลายาอีดาโร (ซ้ำ)
สร้อย : กา รอกา คาสากา รอกา (ซ้ำ) สามาสามาสาโก สาโกกา รอกา (ซ้ำ)
คำแปล : หัวใจอันบริสุทธิ์ของข้าพเจ้า ขอเรียนด้วยความจริงใจว่า จะบริสุทธิ์ทั้งปัจจุบันและอนาคต

เพลงที่ 18 เพลงดาราเกียนา

คำร้อง : ดาราเกียนา อาสันนูกันตีกานา (ซ้ำ) กันตียาไสไมยิเด ปาวากันตีกานา (ซ้ำ)
สร้อย : ฮอดามาลาสีกายานายมปรียม กาย กาย (ซ้ำ) ยาไสตียาไมยิเด ปาวันกันตีกานา (ซ้ำ)
คำแปล : ความบริสุทธิ์ด้วย กาย วาจา ใจ หากเราทำดีหรือไม่ดี พระผู้เป็นเจ้าย่อมรู้ดี

เพลงที่ 19 เพลงตรังบูลัน

คำร้อง : ตรังบูลัน บูลัน บูลาคี ยารัน (ซ้ำ) ซายาลามูกาดูวัน สายราปามาบูลัน (ซ้ำ)
สร้อย : อมกายา มีโอรอดากียาเย (ซ้ำ) มาลาลากิโยน กิโยน กิโยนลาตากาเอ (ซ้ำ)
คำแปล : แสงสว่างและการโคจรของดวงจันทร์ ไม่มีใครจะหยุดมันได้ การเกิด แก่ เจ็บ ตาย ทั้งคนจนและคนรวย ผู้หญิงผู้ชายก็เป็นอย่างนั้นเช่นกัน

เพลงที่ 20 เพลงดาเวตารอบาลัม

คำร้อง : ดาเวตารอบาสันลาเหงอนอริยา (ซ้ำ) ปนลากูเห็นแล้วบูยังวาไลฮา (ซ้ำ)
สร้อย : ยาปายาปายาลาฮา (ซ้ำ) อาโฮโยตานีกูเห็นแล้ว บูยังวาไลฮา (ซ้ำ)
คำแปล : เราได้แล้ว เรารู้ว่าเป็นพงศ์เผ่าเหล่าใคร ว่าผู้หญิงคนนั้นเป็นมาย เมื่อเราบอกเช่นนั้นแล้ว ท่านจะมาจรรนยให้เราทราบอีกทำไม

เพลงที่ 21 เพลงปูเต๊ะกูนิง

คำร้อง : ปูเต๊ะ กูนิง มาเนรูงักเล (ซ้ำ) อีคกงบรรจงกานิงมาสันเจ (ซ้ำ)
สร้อย : อมกายา มีโอรอดากียาเย (ซ้ำ) มาลาลากิโยน กิโยร ลาดากาเอ (ซ้ำ)
คำแปล : ผิพรรณผุดผ่อง จมูกโด่งคิ้วโก่ง อรชร รวมทั้งฐานะรวยจน สิ่งเหล่านี้ย่อมไม่จีรัง ยั่งยืน

เพลงที่ 22 เพลงโอราคำบุงา

คำร้อง : โอราคำบุงา บาโยยามีลาโอ (ซ้ำ) อีนีบาราบุงายามีลา (ซ้ำ)
 สร้อย : อมกายามี โอรอดี้ กียาเย (ซ้ำ) มาลากิโยนลา ลากิโยนลา ดารากาเอ (ซ้ำ)
 คำแปล : กระถางดอกไม้และดอกไม้สวยงามจริง ๆ และเจ้าของชื่อกังาม นามก็เพราะ ฐานะ
 แตกต่างกัน แต่สิ่งเหล่านั้นย่อมมีวันแตกสลาย

เพลงที่ 23 เพลงอีลาวาโยค

คำร้อง : วินลาวาโยค วาโยนีกียาเมรา (ซ้ำ) ยานียา ลาเมรaymentเมรากียาเซเอ (ซ้ำ)
 สร้อย : เบนลาโอคำ เบนลาเอนาคำ (ซ้ำ) ยานีลา เมรaymentเมรากียาเซเอ (ซ้ำ)
 คำแปล : เครื่องประดับร่างกายของท่าน มีสีแดงผุดผาดงดงาม มีใช้ว่าสิ่งเหล่านี้มีแต่ท่านคนเดียว
 ลูกหลานของคนอื่นก็เหมือนท่านได้เช่นกัน

เพลงที่ 24 เพลงยากาลำฮอดามี

คำร้อง : ยากาลำ ฮอดามี ดามีมาลา (ซ้ำ) ไมเดนนาปูยี ฮาสาคนบูยิมารา ลาเอมารา (ซ้ำ)
 สร้อย : ยากาลำ ฮอดามี ดามีมาลา (ซ้ำ) ไมเดนนาปูยี ฮาสาคนบูยิมารา ลาเอมารา (ซ้ำ)
 คำแปล : เราควรยกย่องท่านป้อดำ และท่าน นปีอุสมาน และท่าน นปีอื่น ๆ อีกหลานท่านด้วย

เพลงที่ 25 เพลง โอยาโบสา

คำร้อง : โอยาโบสา ไบนีสาตา (ซ้ำ) สีกียาเร โปตาเสาดาราโปตา เอสาดาราโปตา (ซ้ำ)
 สร้อย : มายาเลนลาเหตุวันกูรอปี (ซ้ำ) อ่าปนปาเต๊ะ ดาสียาวาตาลี (ซ้ำ)
 คำแปล : เราควรยกย่องพระเจ้าเพียงองค์เดียวนอกเหนือจากสิ่งใด

เพลงที่ 26 เพลงฮอดามีดากียาเอ

คำร้อง : ฮอดามี ดากียาดากาเอ (ซ้ำ) มาลาลากิโยน ลาดากาเอ (ซ้ำ)
 สร้อย : อมกายา มีโอโรคำกียาเย (ซ้ำ) มาลาลากิโยน กิโยน ลาดากาเอ (ซ้ำ)
 คำแปล : ยมทูตทั้งสาม พวกเราทำผิดหรือถูก ท่านทราบทั้งหมด ทรรศัสมบััติที่เราสร้างมานั้นเป็น
 ของพระเจ้าประทานมา เพราะฉะนั้นจงอย่าละโมภ เพราะจะนำติดตัวไปไม่ได้

เพลงที่ 27 เพลงยาสีโกลโฮ

คำร้อง : ยาสีโกลโฮ ยามูลียาสีบา (ซ้ำ) ดาเบนหารี ยาเมายาเมาลัย (ซ้ำ)
 สร้อย : อาไดยาโฮโลโดเร (ซ้ำ) อันลาเหวา ดาเบนหารอกียาเมาลัย (ซ้ำ)
 คำแปล : ดอกเบ๊เป็นของไม่ดี ทั้งผู้รู้และผู้ให้กู๋ อย่าเอาไปทำบุญทำทานด้วย ท่าน นปีมุฮัมหมัด
 ห้ามไว้ หากเราไม่กินดอกเบ๊ โลกหน้าเราจะมีสุข

เพลงที่ 28 เพลงยาราโฮยาโฮเส้น

- คำร้อง : ยาลาโฮยาโฮเส้น สีรคำดำดาราเวกา (ซ้ำ) นิคดาเรกีย่าต่อผา มาเลลาลากุมารา (ซ้ำ)
สร้อย : ปนดาปนาเอโย ดาปาราดาเอปาราเอกา (ซ้ำ) อายีรอตตา อาโสนาผา อาโฮยาเรเอกา (ซ้ำ)
คำแปล : ทุกท่านจงปฏิบัติตามสุภาษิตที่ว่า คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตพาไปหาผล เราขอภัยโทษสิ่งที่เราทำผิดพลาดมาแล้ว ในโอกาสต่อไปจะไม่ทำความผิดอีก

เพลงที่ 29 เพลงคาบาวาลาอมสีกน

- คำร้อง : คาบาวาลาอมสีกน สีกนนาลากนลากน (ซ้ำ) วาลาดาราโยวาลากาเอกามิงกาเอ (ซ้ำ)
สร้อย : นิยาโต้ะ นิเนีย รอบานา (ซ้ำ) โต๊ะนิยาสัมปันยันตันกาเอกามิงกาเอ (ซ้ำ)
คำแปล : สิ่งที่ไม่เห็นเป็นสัจธรรมนั้น ไม่ควรนำมากล่าว จงขอประทานอภัยต่อพระเจ้าในโลกนี้ต่อ เราจะไม่ทำสิ่งที่ผิดเหล่านั้นอีก

เพลงที่ 30 เพลงโต๊ะการามีนารายะ

- คำร้อง : โต๊ะการามีนารายะ (ซ้ำ) ปันดางอฮำดินลาเฮเอ (ซ้ำ)
สร้อย : ปารายาอีตาโร (ซ้ำ) ปันดางอฮำดินลาเฮเอ (ซ้ำ)
คำแปล : เพราะเหตุนี้ จึงเป็นแนวทางที่ถูกต้องแล้ว ความเชื่อมั่นอันนี้ คือศรัทธา จึงเป็นแนวทาง ที่ทุกคนต้องปฏิบัติ

เพลงที่ 31 เพลง ยาปาคา

- คำร้อง : ยาปาตา ยาปนอรอ เลอำปนบาเต้ดาสี บาวาดาลี โลรายา (ซ้ำ)
อีลาปาตายา บราอรอเล (ซ้ำ) อำปนปาเต้ดาสี บาวาดาลี (ซ้ำ)
สร้อย : นารีนางโตงปันไดนารี กากียาลัน กางันนารี โอลารายา (ซ้ำ)
นารินาโคงปันได นารีกากียาลันตาอันนารี (ซ้ำ)
คำแปล : ข้าพเจ้าผู้มีความยำ ยาปาตา เป็นหัวหน้าคณะ พร้อมด้วยผู้ร้องรำ ในคณะของข้าพเจ้าทุกคน ขอภัยท่านเจ้าเมือง (ในสมัยนั้น) ที่ได้นำคณะมาแสดงที่นี่

เพลงที่ 32 เพลงยาสันลาลา

- คำร้อง : อมยาลันลาลาสีกียาเร (ซ้ำ) อมมีนาสาเร ปาวาราโห่ง (ซ้ำ)
สร้อย : อมกายามีโอราดากียาเย (ซ้ำ) มาลาลากิโยลา กิโยลาดากาเอ (ซ้ำ)

คำแปล : การแต่งงานสวยงาม และเดินเที่ยวเตร่ ไม่คิดทำมาหากิน เป็นลักษณะของผู้มีอันจะกินที่ลืมตัว ส่วนลูกเราและลูกท่านที่ยากจน ย่อมทำเช่นนั้นไม่ได้ เพราะเราจะต้องช่วยกันทำมาหากินเพื่อครอบครัวและตนเอง

เพลงที่ 33 เพลงอาโยเด

คำร้อง : อาโยเด มานานา ไชนานายังน มารอาโยเดนา โฮ (ซ้ำ)
 สร้อย : กนตมดารีกันตมยาไลยาไสฮา (ซ้ำ) อังไฮบาราโยตันนี ภูเห็นแล้วบุญยังวาไลฮา
 คำแปล : เธออย่างโกรธเมื่อข้าพเจ้ามาชวนพูดคุย อย่าคิดว่าข้าพเจ้าเกี้ยวพาราสี เพราะข้าพเจ้าเป็นทะเล้น เพียงข้าพเจ้าขอเป็นมิตรไมตรีเท่านั้น เธอเอ๋ยคงอภัยข้าพเจ้าที่กำลังเดินทางไปหาเดี๋ยวนี้แล้ว

เพลงที่ 34 เพลงอาโดเฮ

คำร้อง : อาโดเฮ โตกันเตรัน ฮาโยเตรัน ฮาเรกันเตรัน (ซ้ำ) งาโยโคกันเตรัน สาเรปาเง ปาดาจันเตรัน (ซ้ำ)
 สร้อย : อาโดเฮโตกัน จอลองายิ จอลองุนง ตารานุนงลา (ซ้ำ) วายาฮิสะ วายังเมรัง (ซ้ำ)
 คำแปล : มาพบครั้งนี้ ไม่มีสิ่งของเป็นที่ระลึก แต่เอาน้ำใจอันบริสุทธิ์มอบไว้แทน ขอได้โปรดช่วยรักษามิตรภาพเอาไว้ ตั้งแต่วันพรุ่งนี้และตลอดไป

เพลงที่ 35 เพลงตะเยะภูหวัน

คำร้อง : ตะเบะลายังภูหวัน ลาอรังดารีสินี (ซ้ำ) ภูกันฮะสาया ดาตังกูโมตรี (ซ้ำ)
 สร้อย : กียานะบาไฮะ กียานะบาไฮะ ชารีอาลา (ซ้ำ) ภูกันฮะสาया สายาดาตังกูโมตรี (ซ้ำ)
 คำแปล : ขอนอบน้อมแต่ท่านพี่น้อง และทุกท่านที่อยู่ที่นี่ เพราะเมื่อข้าพเจ้าได้มาที่นี่แล้ว ข้าพเจ้าต้องเดินทางต่อไป ข้าพเจ้ามาที่นี่ไม่ได้ทำอะไรมาเลย ขากลับก็ไม่มีอะไร ขอฝากความคิดถึงและความห่วงใยต่อท่านพี่น้องทุกคนด้วย

เพลงที่ 36 เพลงยาโดยา

คำร้อง : ยายาโดยา ยานูสารนูยา (ซ้ำ) เอยาโดยา ยาสิยาสารานูง (ซ้ำ)
 สร้อย : ตาเบะยังดูวัน อันลางูรัง ดารีสินี (ซ้ำ) ภูกันลาฮาสาया สายาดังกูโมเร (ซ้ำ)
 คำแปล : จงใช้ความกระฉ่งแจ่ม และอดทน ไปแก้ความโศกเศร้า ทุกข์ยากของท่าน เพราะทุกคนที่เกิดมาในโลก ย่อมต้องประสบปัญหานี้ทุกคน ไม่ใช่ท่านเพียงคนเดียวและท่านจะสบายใจ

เพลงที่ 37 เพลงเฮสราามี

- คำร้อง : เฮสราามี อาขันธาระ ธาระโฮต้ายิมออำหมัด (ซ้ำ)
 เฮสราามี อาขันธาระ ธาระโฮต้ายิมออำหมัด (ซ้ำ)
 เฮสราามี อาขันธาระ ธาระโฮต้ายิมออำหมัด (ซ้ำ)
 สร้อย : ฮาลาฟากันตะฮาลาวา (ซ้ำ) ชันนูเรปาเง รออูลาละโฮตา อำปนยิมออำหมัด (ซ้ำ)
 คำแปล : สวัสดิ์ทุกท่านที่มาพบปะกันวันนี้ ถึงเวลาแล้วที่เราจะระลึกถึงพระผู้เป็นเจ้าซึ่งเป็นคำ
 กล่าวของท่าน นปีมูอำหมัด แนวทางของท่าน นปีมูอำหมัดนั้นเราทำแล้วหากผิดพลาด
 โปรดอภัย

เพลงที่ 38 เพลงตะเบ๊ะโตะอินเจ

- คำร้อง : ตาเบะอินเจ มาเนรูงยังเล (ซ้ำ) ฉี ดงบันจงกานีมาสนเจ๊ะ (ซ้ำ)
 สร้อย : อมกายามีโอรอดำกียาเย (ซ้ำ) มาลาเยากิโยน กิโยนลาตากาเอ (ซ้ำ)
 คำแปล : ขอคารวะท่านผู้ที่มีร่วมสนุก ข้าพเจ้าขอแนะนำให้ท่านรู้จักสุภาพสตรีที่มีมารยาท
 เรียบร้อยทั้งมีรูปร่างผิวพรรณสวยงามนับเป็นกุลสตรีได้ โอ้ท่านทั้งหลายหากท่านทำได้
 ตามแบบอย่างที่นี่แล้ว ความสุขจะเป็นของท่านในกาลข้างหน้า

เพลงที่ 39 เพลงฮอดามี (เพลงอำลา)

- คำร้อง : ฮอดามี ดานูดานูรีเส บิลังกาเล ดีดาลำ ฟาเร (ซ้ำ)
 มินตาอำปน ซายา นะบาละ บาละซายา ดีดา ลำปาเร (ซ้ำ)
 สร้อย : ยมยม การิยม ดารอ โอยดำเซ (ซ้ำ) มาลากิโยน กิโยนล่า ดารากาเอ (ซ้ำ)
 คำแปล : เหมือนแผ่นดิน อันอุดมได้ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร นี้มีโซคลาภโพรยหวานอยู่สุดคณา
 นับได้ข้าจำใจจากถิ่นนี้แล้ว และเดินทางกลับโดยอาศัยสายน้ำ ด้วยความห่วงหาและ
 อาลัยต่อกัน หากข้าสมควรถอดใจวางไว้เบื้องหน้าท่านได้ ข้าก็จะถอดเพื่อเป็นพยาน
 ยืนยันในความมีเจตนาอันบริสุทธิ์

จากชื่อเพลงและคำร้อง 39 เพลง พบว่าชื่อเพลงมักจะเป็นคำร้องในตอนแรกของทุกเพลง
 ดังเช่นเพลงตะเบะงะเจ๊ะ คำร้องตอนแรกขึ้นต้นว่า ตะเบะงะเจ๊ะ เพลงอื่น ๆ ก็เช่นเดียวกัน การ
 เรียกชื่อเพลง ใช้คำร้องในตอนแรกเป็นชื่อเพลงของทุกเพลง

1.4 ศิลปินและผู้ถ่ายทอดดาระ

จากข้อมูลและการสัมภาษณ์ สมศรี ชอบกิจ (21 พฤษภาคม 2558. สัมภาษณ์) ได้ให้ข้อมูลถึงการเรียน ดาระ โดยได้รับการถ่ายทอดจากนายทอง มาลินี ซึ่งลำดับชั้นและประวัติของศิลปินที่ถ่ายทอดดังนี้

รุ่นที่ 1 การฝึกหัดรุ่นแรก ชื่อ โต๊ะครูเปี้ยะ เป็นครูดาระคนแรก ในตำบลควนโดน ซึ่งจากการบอกเล่าไม่สามารถสืบประวัติความเป็นมาและการฝึกของ โต๊ะครูเปี้ยะได้ว่า รับการถ่ายทอดมาจากใคร

รุ่นที่ 2 นายทอง มาลินี เกิดวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2463 มีถิ่นที่อยู่ บ้านเลขที่ 181 หมู่ที่ 1 ตำบลควนโดน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล อาชีพ ทำนา การศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4

นายทอง มาลินี หัดดาระกับ โต๊ะครูเปี้ยะ เมื่ออายุ 13 ปี และหยุดเล่นดาระเมื่ออายุ 19 ปี ผลงาน ได้นำดาระออกแสดงภายในอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล, มีผลงานการบันทึกเทปของสถานีโทรทัศน์ช่อง 10 หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา การแสดงในงานวัฒนธรรมของจังหวัดสตูล งานกาชาดจังหวัดสตูล งานวัฒนธรรมภาคใต้ ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี นอกจากนี้แล้วในปี พ.ศ. 2527 ได้นำดาระ แสดงต่อหน้าพระที่นั่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ณ ตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

ภาพที่ 4. 1 ครูสมศรี ชอบกิจและ นายทอง มาลินี

(ภาพจากครูสมศรี ชอบกิจ)

รุ่นที่ 3 นางสมศรี ชอบกิจ เกิดวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2500 ภูมิลำเนาบ้านเกิด จังหวัดสตูล ที่อยู่ปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2558) บ้านเลขที่ 10 หมู่ที่ 5 ตำบลย่านซื่อ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล รหัสไปรษณีย์ 91160 โทรศัพท์ 074 735127 โทรศัพท์มือถือ 0894647981 สถานที่ทำงาน โรงเรียนควนโดนวิทยา

ครูสมศรี เริ่มฝึกการแสดงศิลปะพื้นบ้านดาระ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 กับนายทอง มาลินี และนายไสย สามัญ ปราชญ์ชาวบ้าน ได้ถ่ายทอดความรู้ ที่ได้มาให้กับนักเรียนและกลุ่มผู้สนใจ โดยทั่วไปจนถึงปัจจุบัน ทำให้การแสดงศิลปะพื้นบ้านดาระที่กำลังจะสูญหายไปกับกาลเวลาและชุมชน ได้รับการรื้อฟื้นมาอีกครั้ง โดยได้ทุ่มเทแรงกาย แรงใจ ในการให้ความรู้และถ่ายทอดทักษะด้านการแสดงศิลปะพื้นบ้านดาระโดยการเปิดสอนในคาบชุมนุม และบรรจุลงในหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน โดยเปิดสอนในช่วงชั้นที่ 3 เวลา 2 ชั่วโมง / สัปดาห์ ช่วงชั้นที่ 4 เวลา 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ ทำให้เยาวชนเห็นความสำคัญของศิลปะพื้นบ้านดาระ ซึ่งเป็น อัตลักษณ์ของชุมชนควนโดนโดยเฉพาะ เยาวชนเริ่มให้ความสนใจและเข้าร่วมโครงการ ร่วมฝึกซ้อมอย่างจริงจังจนเกิดความชำนาญ เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานและบุคคลทั่วไป ศิลปะพื้นบ้านดาระได้รับเชิญเข้าร่วมแสดงในกิจกรรมที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดมา

ภาพที่ 4. 2 ครูสมศรี ชอบกิจกับผลงานที่ได้รับ

(บันทึกภาพโดย สุรสิทธิ์ ศรีสมุทร, 21 พฤษภาคม 2558, โรงเรียนควนโดนวิทยา จังหวัดสตูล)

2. บทบาทหน้าที่ดาระ

ในอดีต การแสดงดาระเป็นศิลปะการแสดงหลังจาก การทำงานเมื่อเกิดความเคร่งเครียดในแต่ละวันจึงนำดาระมาละเล่นเพื่อการผ่อนคลาย หรือเมื่อนึกอยากเล่นก็รวมกลุ่มกันร้องรำทำเพลง หน้าที่ของการแสดงดาระ จึงเป็นด้านความบันเทิงเป็นส่วนมาก

ในยุคปัจจุบัน หลังจากมีสิ่งบันเทิงหลากหลายเข้ามามีบทบาทในสังคม เช่นดนตรี ไร่ วงละคร ภาพยนตร์ ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่นสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ ทำให้การแสดงพื้นบ้านหลายอย่างเริ่มมีบทบาทน้อยลง เช่นเดียวกับการแสดงดาระที่บทบาทต่อสังคมลดน้อยลงเรื่อย ๆ

หลังจากที่ดาระ ไม่ได้มีบทบาทต่อสังคมในฐานะการแสดงเพื่อความบันเทิงแล้ว ครูสมศรี ชอบกิจ ในฐานะครูผู้สืบทอดการแสดงดาระ ได้พยายามสร้างบทบาทและหน้าที่ของดาระ ให้มีบทบาทและหน้าที่อยู่ตลอดเวลาเพื่อที่จะยืดระยะเวลาของการสูญหายและการหลงลืมของคนในปัจจุบันให้นานเท่าที่จะทำได้ บทบาทของการแสดงดาระ จึงมีบทบาทที่แตกต่างจาก บทบาทของดาระ ในสมัยก่อน บทบาทที่สามารถมองเห็นจากตารางงาน รวมทั้งประวัติการบันทึกการแสดงของดาระในแต่ละปี รวมทั้งจากการสัมภาษณ์ ครูสมศรี ชอบกิจ พบว่ามีบทบาทดังนี้

ผลงานและกิจกรรมของครูสมศรี ชอบกิจและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสดงดาระมีดังนี้
กิจกรรมดาระและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องใน ปี พ.ศ. 2549

กิจกรรมของครูสมศรี ชอบกิจ ในการร่วมประชุมปรึกษาหารือ การทำโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปะพื้นบ้านดาระ ร่วมกับทีมงานสื่อพื้นบ้านสื่อสารสุข (สพส) และนักเรียนแกนนำ (ไม่ระบุวันที่)

ประชุมคณะกรรมการโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปะพื้นบ้านดาระ

จัดแสดงศิลปะพื้นบ้านดาระ งานวันจำปาตะ ของดีเมืองสตูล ประจำปี 2549

ค่ายอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปะพื้นบ้านดาระ นักเรียนควนโดนวิทยา, กลุ่มแม่บ้าน อสม.

กิจกรรมค่ายเกลือเขา เกลอเล ชมรมโนราห์จังหวัดสงขลาและชมรมดาระจังหวัดสตูล

นำนักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น การซ้อมซ้อมเป็ง ณ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

วันที่ 6 เมษายน 2549 ร่วมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โครงการ โหมสื่อพื้นบ้านแหล่งกันหล่าว ณ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2549 นำคณะกรรมการโครงการสื่อพื้นบ้านสื่อสารสุข (สพส) เข้าเยี่ยมวิทยากรท้องถิ่น นายทอง มาลินี

วันที่ 1 – 3 พฤษภาคม 2549 กิจกรรมอบรมโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปะพื้นบ้าน ดาระ สาขาสายใยสู่ชุมชน กลุ่มแม่บ้าน อสม. ณ ห้องละหมาด โรงเรียนควนโดนวิทยา

วันที่ 9-11 มิถุนายน 2549 ครูสมศรี ชอบกิจ เป็นวิทยากรโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปะพื้นบ้านดาระ ณ โรงเรียนควนโดนวิทยา อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

นำนักเรียนแกนนำโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปะพื้นบ้าน ดาระ เข้าเยี่ยมเยียนและหาข้อมูลเพลงจากนายทอง มาลินี เพื่อทำข้อมูลการแสดงศิลปะพื้นบ้านดาระ

วันที่ 30 มิถุนายน – 2 กรกฎาคม 2549 ประชุมเสวนาระหว่างศิลปินพื้นบ้าน ณ มหาวิทยาลัยชุมชนศิลปินพื้นบ้านศรีวิชัย อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

วันที่ 18 กรกฎาคม 2549 นำการแสดงดาระ ร่วมกิจกรรมการเปิดสนามกีฬาเครือข่ายอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ณ สนามกีฬาโรงเรียนอนุบาลควนโดน

วันที่ 21 กรกฎาคม 2549 นำดาระแสดง ร่วมกิจกรรมการประกวดอนามัยดีเด่นระดับระดับภาค ณ สถานีอนามัยควนโดน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

วันที่ 21 -23 กรกฎาคม 2549 ครูสมศรี ขอบกิจ เป็นวิทยากร ค่ายเกลอเขา เกลอเล ณ อุทยานแห่งชาติทะเลบัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

วันที่ 21 กันยายน 2549 กิจกรรมรวมพลคนรักชีโนราและดาระ นักเรียนควนโดนวิทยา, นักเรียนเครือข่ายอำเภอควนโดน, กลุ่มแม่บ้าน อสม. และชมรมโนราห์ อำเภอควนกาหลง

วันที่ 18 ตุลาคม 2549 นำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม โครงการรู้ทันตนเอง รู้เก่งใช้สื่อ ณ หาดเพชรรีสอร์ท อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

กิจกรรมดาระและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องใน พ.ศ. 2550

วันที่ 15 มกราคม 2550 นำนักเรียนชมรมอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้านดาระ พบปะพูดคุยกับวิทยากรพื้นบ้าน นายทอง มาลินี

วันที่ 7 – 8 มีนาคม 2550 นำดาระแสดง งานสามสัมพันธ์ชายแดน ณ รัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย

วันที่ 15 – 17 มีนาคม 2550 ค่ายอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปะพื้นบ้านดาระ ณ โรงเรียนบ้านเกาะอาดัง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

วันที่ 14 – 16 เมษายน 2550 การฝึกซ้อมการแสดงพื้นบ้านดาระ ให้กับตัวแทนคณะลูกเสือจาก โรงเรียนบ้านคลองขุด ณ ห้องละหมาด โรงเรียนควนโดนวิทยา

วันที่ 30 มิถุนายน 2550 กิจกรรมการถ่ายทำวิดีโอกิจกรรมนันทนาการ การแสดงดาระบิกของศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดสตูล ณ สนามโรงเรียนควนโดนวิทยา อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

วันที่ 6 – 10 กรกฎาคม 2550 ร่วมกิจกรรมติดตามการดำเนินโครงการ การสนับสนุนการพัฒนาวัฒนธรรมบริหารสุขภาพปฐมภูมิ พื้นที่ภาคใต้ ณ ห้องดอกโดน โรงเรียนควนโดนวิทยา

วันที่ 15 กรกฎาคม 2550 เป็นวิทยากรบรรยายให้แก่เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกในการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และกิจกรรมการทำงานร่วมกับครอบครัว ณ มัสยิดกลางควนโดน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

วันที่ 8 – 10 สิงหาคม 2550 เป็นวิทยากร อบรมแกนนำเครือข่ายร่วมกับสถานีอนามัย
ควนโดน โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ดาระ ปรับประยุกต์สู่การออกกำลังกาย ณ
ศูนย์ผลิตภัณฑ์

วันที่ 1 – 10 ตุลาคม 2550 การออกพื้นที่หาข้อมูลของศิลปะพื้นบ้านดาระ เพิ่มเติมของเยา
ชนแกนนำชมรมศิลปะพื้นบ้าน ดาระ ณ ชุมชนอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

กิจกรรมการแสดงศิลปะพื้นบ้านดาระ ให้กับชมรมผู้สูงอายุ ณ อุทยานแห่งชาติทะเลบัน
อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

กิจกรรมการแสดงศิลปะพื้นบ้าน ประกอบการแนะนำจังหวัดสตูลร่วมกับองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดสตูล ณ อุทยานแห่งชาติ จังหวัดสตูล

กิจกรรมทดสอบสมรรถภาพนักเรียนเพื่อเตรียมตัวปรับประยุกต์ศิลปะพื้นบ้านดาระ สู่การ
ออกกำลังกาย ดาระบิก

กิจกรรมการทำกลองรำมะนา ของนักเรียนควนโดนวิทยา ณ ห้องคหกรรม โรงเรียนควน
โดนวิทยา อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550

กิจกรรมดาระและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องใน ปี พ.ศ. 2551

วันที่ 20 มกราคม 2551 นำผู้ประสานงานโครงการ “การบริหารจัดการวัฒนธรรมแบบมี
ส่วนร่วม” เข้าพบวิทยากรท้องถิ่น นายทอง มาลินี, นายเจ๊ะ หยา แซะอาหลี เพื่อศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม
ในการจัดทำโครงการ

วันที่ 22 มกราคม 2552 ร่วมกิจกรรมมหกรรมวิชาการ เปิดประตูสู่สถานศึกษา ณ
หอประชุมโรงเรียนควนโดนวิทยา อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

วันที่ 2 – 3 กุมภาพันธ์ 2551 ร่วมประชุมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “ การพัฒนา
นักวิจัยท้องถิ่น ด้านการบริหารจัดการวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม” ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ปทุมธานี

วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2551 กิจกรรมวันเปิดโลกทัศน์ สุ่มิติใหม่ใส่ใจรักการอ่าน
มหาวิทยาลัยทักษิณ ร่วมกับโรงเรียนควนโดนวิทยา ณ หอประชุมโรงเรียนควนโดนวิทยา จังหวัดสตูล

วันที่ 5 มีนาคม 2551 ร่วมกิจกรรมงานประจำปีและงานกาชาดจังหวัดสตูล ณ เวทีกลาง
สนามหน้าศาลากลางจังหวัดสตูล

วันที่ 8 – 9 มีนาคม 2551 กิจกรรมการแสดง ดาระบิก โครงการดนตรีไทยนิพนธ์ ครั้งที่ 3
ณ สวนสนุกชั้น 5 ห้างสรรพสินค้าไดอาน่า หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

วันที่ 8 – 9 มีนาคม 2551 ร่วมกิจกรรม การศึกษาและจัดกระบวนการทางความคิดเชิง
วิชาการในรูปแบบการสร้างงานวิจัย ครั้งที่ 4 เรื่องดนตรีดาระ ณ สวนสนุกชั้น 5 ห้างสรรพสินค้าไดอาน่า
หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

วันที่ 21 มีนาคม 2551 กิจกรรมการฝึกซ้อมการแสดงดาระ ให้กับนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยน้ำดำ กิจกรรมโครงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ณ โรงเรียนบ้านห้วยน้ำดำ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล

วันที่ 27 -29 มีนาคม 2551 ร่วมกิจกรรม ตลาดนักวิชาพัฒนาครู แหล่งเรียนรู้ภาคฤดูร้อน ณ โรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์ จังหวัดสตูล

วันที่ 23 เมษายน 2551 กิจกรรมการฝึกซ้อมดาระบิก ให้กับชุมชน อสม. อำเภอกวนโดน ณ ห้องคหกรรม โรงเรียนควนโดนวิทยา

วันที่ 28 พฤษภาคม 2551 ร่วมกิจกรรม การปฏิบัติการจิตวิทยาร่วม ไทย – มาเลเซีย ครั้งที่ 4 ณ โรงเรียนอิสลามศึกษาดารุลบิร ตำบลควนสตอ อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล

วันที่ 21 -22 มิถุนายน 2552 จัดแสดงดาระเพื่อบันทึกเทปโทรทัศน์ รายการ “คนไทยทำใจไม่ท้อ”

วันที่ 21 – 22 กรกฎาคม 2551 ร่วมประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยในประเด็น “สื่อสารชุมชน : องค์ความรู้และประสบการณ์ จากงานวิจัยในบริบทไทย” ณ ห้องประชุม นายแพทย์พิพัฒน์ ตั้งรัฐพิทย อำเภอสุนทรพยากรการเรียนสิรินธร มหาวิทยาลัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

วันที่ 26 กรกฎาคม 2551 ร่วมกิจกรรมการแข่งขันกีฬาราษฎรสัมพันธ์ ประจำปี 2551 ณ สนามโรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

วันที่ 29 กรกฎาคม 2551 ร่วมโครงการ กิจกรรมรณรงค์เพื่อการงดสูบบุหรี่ในสถานที่ราชการนำร่อง 4 (พิชญ์โลก อุบลราชธานี อุตรธานีและสตูล) ณ สนามกีฬาโรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์

วันที่ 30 กรกฎาคม 2551 นำดาระแสดง ร่วมกิจกรรม พิธีเปิดการแข่งขันกีฬา “บาราเกตุเกมส์” ครั้งที่ 6 ประจำปี 2551 ณ สนามโรงเรียนห้วยท่อน้ำเค็มใต้ อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล

วันที่ 5 สิงหาคม 2551 นำดาระ แสดง ร่วมโครงการ อบจ. พบประชาชน ประจำปี 2551 ณ อาคารอเนกประสงค์ อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล

วันที่ 22 – 24 สิงหาคม 2551 ร่วมประชุมวิจัยและพัฒนาเครือข่ายศิลปินพื้นบ้าน ณ มหาวิทยาลัยชุมชนศิลปินพื้นบ้านศรีวิชัย อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

วันที่ 27 สิงหาคม 2551 ร่วมงาน แสดงมูทิดาจิต ณ โรงเรียนโตนปาหนัน อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล

วันที่ 3 – 4 ตุลาคม 2551 ร่วมเสวนาและสัมภาษณ์เยาวชน ชมรมอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้านดาระ กับคณาจารย์ คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ณ อุทยานแห่งชาติทะเลบัน

วันที่ 3 ธันวาคม 2551 ร่วมงานเปิดโครงการสื่อพื้นบ้านเพื่อสุขภาวะเยาวชน ณ ห้องประชุมอเนกประสงค์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล จังหวัดนครปฐม

วันที่ 18 ธันวาคม 2551 นำนักเรียนเข้าร่วมโครงการเปิดประตูสู่การเรียนรู้ เพื่อการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ณ โรงเรียนบ้านปันจอร์ อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล

วันที่ 20 ธันวาคม 2551 ร่วมประชุมกับนักเรียนแกนนำชมรมอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้าน ดาระณ ห้องคหกรรม โรงเรียนควนโดนวิทยา อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล

วันที่ 18 มกราคม 2552 ร่วมประชุมเสนอผลงานวิจัยถอดบทเรียนโครงการ ในชุดโครงการ “การบริหารจัดการวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม” ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม กรุงเทพมหานคร

กิจกรรมดาระและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องใน พ.ศ. 2553

วันที่ 23 มกราคม 2553 นำชุดการแสดงดาระ ใช้แสดงในงานและบันทึกเทปวีดีโอ ชุด รักษ์ภูมิสตูล ตามหนังสือวันที่ 13 มกราคม 2553 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสตูล ได้ดำเนินการจัดโครงการวันอนุรักษ์มรดกไทย ประจำปี 2553 ขอความอนุเคราะห์ชุดการแสดงดาระเพื่อใช้แสดงในงานและบันทึกเทปวีดีโอ ชุด รักษ์ภูมิสตูล

วันที่ 8 มีนาคม 2553 เข้ารับโล่เชิดชูเกียรติใน ณ อาคารศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ การท่องเที่ยวจังหวัดสตูล ตามมติที่ประชุมสภาวิทยาลัยชุมชนสตูล ครั้งที่ 1/2553 วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2553 ได้พิจารณามีมติมอบโล่เชิดชูเกียรติในพิธีประสาทอนุสัญญาบัตร สำหรับผู้ที่มีผลงานดีเด่นที่สอดคล้องกับสาขาที่วิทยาลัยชุมชนสตูลเปิดสอน และได้มีมติให้ นางสาวสมศรี ขอบกิจ เป็นผู้ที่มีผลงานดีเด่นด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยมีหนังสือแจ้งวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2553 เพื่อให้เข้ารับโล่เชิดชูเกียรติในวันที่ 8 มีนาคม 2553 ณ อาคารศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ การท่องเที่ยวจังหวัดสตูล

วันที่ 2 เมษายน 2553 นำชุดการแสดงดาระแสดง ในงานวันรักการอ่าน ตามหนังสือ วันที่ 26 มีนาคม 2553 ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกวนโดน ถ.พัฒนาวิทย์ หมู่ 1 ต.ควนโดน เรื่องขออนุเคราะห์ชุดการแสดงดาระ

วันอังคารที่ 11 พฤษภาคม 2553 นำการแสดงดาระ แสดงในงาน มหกรรมสินค้า OTOP อันดามัน 2010 และมหกรรมอาหารจานเด็ด ของดีเมืองสตูล ครั้งที่ 9 ณ บริเวณถนนสี่เลนเสียงเมือง ตามหนังสือขอสนับสนุนวันที่ 4 พฤษภาคม 2553 โดยสำนักงานเทศบาลเมืองสตูลร่วมกับสำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดสตูล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสตูลและชมรมร้านอาหารและแผงลอยจังหวัดสตูล ได้กำหนดจัดงาน “มหกรรมสินค้า OTOP อันดามัน 2010 และมหกรรมอาหารจานเด็ด ของดีเมืองสตูล ครั้งที่ 9 ระหว่างวันที่ 11 – 15 พฤษภาคม 2553 ขอสนับสนุนชุดการแสดงดาระ

วันที่ 10 พฤษภาคม 2553 สำนักงานเทศบาลตำบลควนโดน ได้เข้าร่วมโครงการเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อคุณภาพชีวิตเด็ก เยาวชนและครอบครัว ซึ่งมหาวิทยาลัยทักษิณได้กำหนดการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับภาค ครั้งที่ 2 ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระหว่างวันที่ 12 – 14 พฤษภาคม 2553 ณ โรงแรมสินเกียรติธานี อำเภอเมือง จังหวัด

สตูล ได้ขอสนับสนุนการแสดงพื้นบ้านดาระ เพื่อเผยแพร่การแสดงศิลปะพื้นบ้านของอำเภอควนโดน ให้เป็นที่รู้จัก

วันที่ 10 มิถุนายน 2553 ศูนย์ข่าวทีวีไทย ตำบลคลองขุด อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ขอความอนุเคราะห์ถ่ายทอดศิลปะพื้นบ้าน การแสดงดาระ โดยขอบันทึกวันที่ 11 มิถุนายน 2553

วันจันทร์ที่ 12 กรกฎาคม 2553 เผยแพร่ ศิลปะพื้นบ้าน ดาระ ทางสถานีวิทยุ ตามตารางออกอากาศรายการ “สาระบันเทิง” สพท.สตูล วิทยุพุทธศาสนสัมพันธ์ จ.สตูล ความถี่ FM 106.7 Mhz ออกอากาศทุกวันจันทร์และอังคาร เวลา 10.00 – 11.00 น. ประจำเดือน กรกฎาคม 2553 มีรายการออกอากาศ วันจันทร์ที่ 12 กรกฎาคม 2553 รายการ/ กิจกรรมที่ออกอากาศ ชื่อ ศิลปะพื้นบ้าน “ดาระ” ที่ควอรอนุรักษ์ จ.สตูล โดย นางสาวสมศรี ชอบกิจและนักเรียน ร.ร. ควนโดนวิทยา

วันที่ 17 สิงหาคม 2553 หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 45 บ้านสะพานเคียน ตำบลควนโดน ได้จัดงานชุมนุมเยาวชนสัมพันธ์ นทพ. ประจำปี 2553 ระหว่างวันที่ 20 – 23 กันยายน 2553 ณ หอประชุมมหาสารานนท์ บก.นทพ. ขอรับการสนับสนุนเยาวชน และชุดการแสดงศิลปะพื้นบ้านดาระ เข้าร่วม

วันที่ 3 – 7 สิงหาคม 2553 นำชุดการแสดงศิลปะพื้นบ้านดาระ เข้าร่วมการปสดงในมหกรรมวัฒนธรรมแห่งชาติ ตามหนังสือวันที่ 7 กรกฎาคม 2553 ศาลากลางจังหวัดสตูลร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสตูล สภาวัฒนธรรมจังหวัดสตูล องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) กำหนดจัดงาน มหกรรมวัฒนธรรมแห่งชาติ 14 จังหวัดภาคใต้ ประจำปี 2553 ระหว่างวันที่ 3 – 7 สิงหาคม 2553 ณ ถนนเลียงเมือง (บายพาส) อำเภอเมืองสตูล ได้ขอความอนุเคราะห์การแสดงชุดดาระ นำมาแสดงในงานมหกรรมวัฒนธรรมแห่งชาติ

วันที่ 2 สิงหาคม 2553 สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอควนโดน กำหนดจัดงานมหกรรมวัฒนธรรมแห่งชาติ 14 จังหวัดชายแดนใต้ “สายสัมพันธ์ วัฒนธรรม 3 แผ่นดิน” วันที่ 3 – 7 สิงหาคม 2553 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ปลูกจิตสำนึกและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น

วันที่ 3 – 7 สิงหาคม 2553 ร่วมแสดงมหกรรมวัฒนธรรมแห่งชาติ 14 จังหวัดภาคใต้ ณ ถนนเลียงเมืองบายพาส

วันที่ 3 สิงหาคม 2553 เวลา 14.00 น ได้ขอความอนุเคราะห์ชุดการแสดงดาระ ร่วมขบวนแห่ ณ บริเวณโรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์

วันที่ 5 สิงหาคม 2553 ชุดการแสดงดาระ โชว์วัฒนธรรมบนเวทีใหญ่

วันที่ 6 สิงหาคม 2553 กิจกรรมการแสดงดาระบนลานวัฒนธรรมเวทีเล็ก

วันที่ 19 สิงหาคม 2553 โรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์ เป็นเจ้าภาพแข่งขันทักษะวิชาการ “มหกรรมคิดทำนำเสนอทางวิชาการ” และแสดงผลงานนักเรียนปีการศึกษา 2553 ครั้งที่ 3 โดยศูนย์

ประสานงานการจัดการมัธยมศึกษาศูนย์ที่ 15 จังหวัดสงขลาและสตูล โดยจัดระหว่างวันที่ 1 – 2 กันยายน 2553 ณ โรงเรียนพินานพิทยาสรรค์ โรงเรียนสตูลวิทยา และโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย จังหวัดสตูล

วันที่ 31 สิงหาคม 2553 ร่วมแสดงงาน 100 ปีสตูลวิทยา ณ โรงเรียนสตูลวิทยา

วันที่ 2 กันยายน 2553 โรงเรียนพินานพิทยาสรรค์ จะจัดพิธีบันทึกกลนามความร่วมมือ (MOC) กับโรงเรียนทวนกูบุตราปาดังมาซิริต อำเภอเกาะลังกาวิ รัฐเคดาร์ ประเทศมาเลเซีย ได้ขอความอนุเคราะห์ชุดการแสดง สีละ มาแสดง ในพิธีเปิดงาน เวลา 9.00 น. โรงเรียนได้มอบให้ครูสมศรี ขอบกิจ เป็นผู้ดำเนินการ และประสานกับผู้จัด โดยได้จัด ชุดการแสดงดาระ ไปในวันดังกล่าว

วันที่ 2 กันยายน 2553 ร่วมแสดงงานพิธีเปิดงาน มหกรรมคิดทำ นำเสนอทางวิชาการ ณ โรงเรียนพินานพิทยาสรรค์

วันที่ 20 – 22 กันยายน 2553 ร่วมแสดงงานชุมนุมเยาวชนสัมพันธ์ ณ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กรุงเทพมหานคร

วันที่ 30 กันยายน 2553 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลควนโดน ได้ยกระดับจากสถานีนอนามัย เป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ควนโดน และได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนของจังหวัดสตูล ในการจัดทำพิธีเปิดป้ายชื่อใหม่อย่างเป็นทางการ โดยท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล ขอการสนับสนุนชุดการแสดงดาระ ในพิธีเปิด วันศุกร์ที่ 1 ตุลาคม 2553 เวลา 08.30 – 12.00 น.

วันที่ 1 ตุลาคม 2553 ร่วมแสดงงานเปิดป้ายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลควนโดน ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลควนโดน

กิจกรรมดาระและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องใน พ.ศ. 2554

วันที่ 20 มกราคม 2554 จัดแสดงดาระ งานมหกรรมวิชาการ ณ โรงเรียนควนโดนวิทยา

วันที่ 20 มีนาคม 2554 กิจกรรมงานประจำปีและงานกาชาดจังหวัดสตูล

วันที่ 23 มีนาคม 2554 ที่ว่าการอำเภอควนโดน ขอความอนุเคราะห์กิจกรรมการแสดงของนักเรียน ในกิจกรรมปฏิบัติการจิตวิทยาร่วมไทย – มาเลเซีย ครั้งที่ 9 ในวันเสาร์ที่ 9 เมษายน 2554 ณ โรงเรียนมัธยมปาดังเบซาร์ อำเภอปาดังเบซาร์ รัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย โดยทางโรงเรียนได้จัดชุดการแสดงดาระ เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว

วันที่ 2 เมษายน 2554 จัดชุดการแสดงดาระ เพื่อจัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสตูล อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ในงานวันอนุรักษ์มรดกไทย ซึ่งจัดโดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสตูล ตามหนังสือลงวันที่ 31 มีนาคม 2554

วันที่ 9 เมษายน 2554 จัดการแสดงดาระ ในกิจกรรมงานสัมพันธ์ชายแดนไทย – มาเลเซีย ครั้งที่ 9 ณ โรงเรียนมัธยมปาดังเบซาร์ รัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย

วันที่ 25 เมษายน 2554 จัดชุดการแสดงดาระ ตามหนังสือลงวันที่ 18 เมษายน 2554 ของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสตูลร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดสตูล ได้รับเป็นเจ้าภาพในการแข่งขันกีฬาและกิจกรรมสานสัมพันธ์สภาเด็กและเยาวชน 14 จังหวัดภาคใต้ ครั้งที่ 4 ประจำปี 2554 และกำหนดจัดมหกรรมถนนเด็กเดิน ในวันที่ 25 เมษายน 2554 เวลา 17.00 – 22.00 น. ณ บริเวณตลาดนัดวันจันทร์ ถนนเลียงเมือง เทศบาลเมืองสตูล ขอรับการสนับสนุนการแสดงดาระ เพื่อร่วมกิจกรรม

วันที่ 1 พฤษภาคม 2554 สำนักงานเทศบาลตำบลควนโดน ได้กำหนดจัดกิจกรรมโครงการกีฬาชุมชนเทศบาลสัมพันธ์ครั้งที่ 10 ประจำปี 2554 โดยมีกิจกรรมแข่งขันกีฬาในภาคกลางวันระหว่างวันที่ 27 เมษายน - 1 พฤษภาคม 2554 ณ สนามโรงเรียนอนุบาลควนโดนและมีการเลี้ยงสังสรรค์ในภาคกลางคืน ณ โรงแรมโรงเรียนควนโดนวิทยา ในคืนวันที่ 1 พฤษภาคม ได้ขอความอนุเคราะห์สถานที่สำหรับการแข่งขันและการจัดเลี้ยง นอกจากนั้นแล้วยังได้ขอชุดการแสดงดาระ จำนวน 1 ชุดเพื่อแสดงในวันที่ 1 พฤษภาคม 2554 อีกด้วย

วันที่ 1 พฤษภาคม 2554 จัดชุดการแสดงพื้นบ้านดาระ เพื่อแสดงให้ผู้มาร่วมงานได้รับชมศิลปะพื้นบ้านในระหว่างการจัดกิจกรรมวันแรงงานแห่งชาติจังหวัดสตูล ณ สนามกีฬาโรงเรียนสตูลวิทยา ตามหนังสือวันที่ 22 เมษายน 2554 ของสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสตูล เรื่องขอความอนุเคราะห์ชุดการแสดงศิลปะพื้นบ้านดาระ

วันที่ 12 พฤษภาคม 2554 จัดการแสดงดาระ ในการแสดงเปิดงาน กิจกรรมตามโครงการ “พลังสตรี พลังครอบครัว เป็นรั้วป้องกันภัยทางสังคม” ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา ศาลากลางจังหวัดสตูล ซึ่งจัดขึ้นโดยสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสตูลร่วมกับสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ตามหนังสือวันที่ 9 พฤษภาคม 2554 จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดสตูล

วันที่ 27 – 28 สิงหาคม 2554 กิจกรรมการเรียนรู้เรื่องดาระ นักศึกษาคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ร่วมกับชมรมอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้านดาระ ณ โรงเรียนควนโดนวิทยา

วันที่ 5 กันยายน 2554 จัดชุดการแสดงดาระ ร่วมแสดงในงานแถลงข่าว ณ ห้องประชุมโรงแรมพินาเคิล ว่างใหม่ ซึ่งจัดขึ้นโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล กำหนดจัดแถลงข่าวงานมหกรรมวิชาการจังหวัดชายแดนใต้ครั้งที่ 2 ประจำปี 2554

ตามหนังสือลงวันที่ 5 สิงหาคม 2554 จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ได้รับมอบหมายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเจ้าภาพจัดงานมหกรรมวิชาการจังหวัดชายแดนใต้ครั้งที่ 2 ประจำปี 2554 ระหว่างวันที่ 14 – 16 กันยายน 2554 ณ ห้างเทศโกลด์สต สาขาสตูล ภายใต้คำขวัญ “รักษ์วัฒนธรรม ก้าวล้ำวิชาการ สานสร้างสันติสุข” เพื่อเป็นเวทีแสดงความรู้ความสามารถและทักษะทางวิชาการของนักเรียนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครู บุคลากรทางการศึกษา การเผยแพร่วัฒนธรรมทางการศึกษาที่ดีเด่นของโรงเรียน ทางสำนักงานได้กำหนด

จัดการแถลงข่าวงานดังกล่าววันที่ 5 กันยายน 2554 และได้ขอชุดการแสดงดาระ เข้าร่วมแสดงในพิธีเปิดการแถลงข่าว ตามกำหนดการการแสดงโชว์ก่อนการแถลงข่าว มี 2 รายการได้แก่ การแสดงดาระของโรงเรียนควนโดนวิทยาและ การแสดงโรตีสายชัก ผสมฮูลาฮุก ของอนุบาลท่าแพ

วันอังคารที่ 27 กันยายน 2554 เวลา 18.00 น. นำดาระแสดงตามหนังสือขอความอนุเคราะห์ลงวันที่ 19 กันยายน 2554 วิทยาลัยชุมชนสตูล อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ขอความอนุเคราะห์ชุดการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ดาระ ในการจัดกิจกรรม มหกรรมวิชาการ : อาหารพื้นเมืองสยามอันดามันและวัฒนธรรมท้องถิ่น” โครงการจัดการความรู้สู่การสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคมโดยใช้ทุนทางวัฒนธรรม “อาหารพื้นเมืองสยามอันดามันสากลนิยม” ประจำปี 2554 ระหว่างวันที่ 26 – 28 กันยายน 2554 ณ โรงแรมพินนาเคิล ว่างใหม่ เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการ นำเสนออาหารและศิลปวัฒนธรรม การแสดงที่สำคัญของจังหวัดสตูล โดยขอชุดการแสดงดาระ ทำการแสดงในวันอังคารที่ 27 กันยายน 2554 เวลา 18.00 น.

กิจกรรมดาระและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องใน พ.ศ. 2555

วันที่ 15 – 19 มีนาคม 2555 จัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อผลิตสารคดีชุมชน ตามหนังสือลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2555 ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ร่วมกับชมรมศิลปะพื้นบ้านดาระ และงานกิจกรรมนักเรียน ฝ่ายบริหารทั่วไป ได้กำหนดจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อผลิตสารคดีชุมชน “ชุมชนเรื่องเล่าจากบ้านฉัน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น วันที่ 15 – 19 มีนาคม 2555 ณ ห้องดอกโดน ห้อง มอ. และห้องพักอาคารเรียน โรงเรียนควนโดนวิทยา

วันที่ 1 พฤษภาคม 2555 จัดการแสดงดาระ ณ สนามกีฬาสตูลวิทยา ในงานวันแรงงานแห่งชาติ ตามหนังสือวันที่ 24 เมษายน 2555 สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสตูล ถนนบ้านคลองขุด จัดกิจกรรมวันแรงงานแห่งชาติจังหวัดสตูล ประจำปี 2555 ของภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจ กำหนดจัดงานวันแรงงานแห่งชาติในวันที่ 1 พฤษภาคม 2555 โดยในงานดังกล่าวมีกิจกรรมหลายประเภทเช่น การแข่งขันฟุตบอล 7 คน วอลเลย์บอลผสม เปตองผสม นอกจากนั้นแล้วได้มีการขอชุดการแสดงพื้นบ้านดาระ เพื่อแสดงให้ผู้ร่วมงานได้รับชมศิลปะพื้นบ้านในระหว่างการจัดกิจกรรม ในวันที่ 1 พฤษภาคม 2555 ตั้งแต่เวลา 09.00 – 09.30 น. ณ สนามกีฬาโรงเรียนสตูลวิทยา

วันพุธที่ 23 พฤษภาคม 2555 นำศิลปะพื้นบ้านดาระ แสดง ณ สวนสาธารณะเทศบาลตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล ตามหนังสือวันที่ 21 พฤษภาคม 2555 ของสำนักงานเทศบาลตำบลควนโดน แจ้งขอสนับสนุนการแสดง ตามที่คณะกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ และตัวแทนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.) สำนัก 3 ได้กำหนดเข้าเยี่ยมชมผลการดำเนินงานเครือข่ายขับเคลื่อนตำบลสุขภาวะของเทศบาลตำบลควนโดนและลงพื้นที่ดูงานบริบทชุมชน การจัดการสุขภาวะและสิ่งแวดล้อมของชุมชนควนโดนใน

วันที่ 29 สิงหาคม 2555 นำชุดการแสดง ดาระและดาระบิก แสดงในพิธีเปิด งาน “วัน จำปาตะและของดีอำเภอควนโดน” ประจำปี 2555 ณ บริเวณศูนย์ผลิตภัณฑ์พื้นเมือง อำเภอควนโดน หมู่ที่ 1 ตำบลควนโดน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ตามหนังสือ จากที่ว่าการอำเภอควนโดน ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2555 เรื่องของความอนุเคราะห์ชุดการแสดงพื้นบ้าน

วันที่ 13 กันยายน 2555 จัดแสดงดาระ ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนครั้งที่ 62 ตาม หนังสือลงวันที่ 7 กันยายน 2555 สหวิทยาเขตอ้นดามัน โรงเรียนสตูลวิทยา ได้แจ้งเรื่องการแสดง ศิลปหัตถกรรมนักเรียนครั้งที่ 62 จากการประชุมคณะกรรมการจัดงานศิลปหัตถกรรม ครั้งที่ 62 ได้ มอบหมายให้สหวิทยาเขตทั้ง 7 สหวิทยาเขตส่งรายการแสดงบนเวทีกลางในงานศิลปหัตถกรรม วันที่ 13 กันยายน 1555 ณ โรงเรียนสงขลาวิทยาคม โดยได้คัดเลือกการแสดงดาระ ของโรงเรียนควนโดน วิทยา เข้าร่วมการแสดงในวันดังกล่าว

วันที่ 29 กันยายน 2555 นำชุดการแสดง ดาระ แสดง ณ ห้องโถงโกลด์ส สาขาสตูล เวลา 16.00 น.

วันที่ 28 ตุลาคม 2555 นำดาระแสดงงาน ตลาดนัดวัฒนธรรม

วันที่ 27 – 28 ตุลาคม 2555 นำนักเรียนที่แสดงดาระ เข้าร่วมสัมภาษณ์ ถ่ายภาพนิ่งและ บันทึกวีดิทัศน์ ณ โรงเรียนควนโดนวิทยา เพื่อให้ข้อมูล กับนางจรรยาสมร ผลบุญ ซึ่งกำลังศึกษาต่อใน หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา และทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “วิวัฒนาการ และพัฒนารูปแบบการสืบสานวัฒนธรรมการแสดงของคนไทยเชื้อสายมลายูในจังหวัดชายแดนใต้” โดยมีหนังสือของความอนุเคราะห์ลงวันที่ 15 ตุลาคม 2555 จากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราช ภัฏสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

วันที่ 28 ตุลาคม 2555 นำศิลปะพื้นบ้านดาระ แสดง ณ เวทีกลาง บริเวณหน้า ห้างสรรพสินค้าเทสโก้โลตัส อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ตามหนังสือลงวันที่ 25 ตุลาคม 2555 จาก สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสตูล ในการจัดกิจกรรมตลาดนัดวัฒนธรรมนำคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 27 – 29 ตุลาคม 2555

เป็นวิทยากรสอน ดาระบิก ให้กับกลุ่มผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุของโรงพยาบาลควน กาหลง ตำบลควนกาหลง อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ตามหนังสือลงวันที่ 1 พฤศจิกายน 2555 เรื่องขอความอนุเคราะห์วิทยากรสอนดาระบิก เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายและส่งเสริม สุขภาพจิต โดยทางโรงพยาบาลส่งบุคลากรของโรงพยาบาลจำนวน 7 คนเข้ารับการฝึกเรียนรู้การ ออกกำลังกายแบบ ดาระบิก เพื่อนำความรู้มาถ่ายทอดให้แก่สมาชิกกลุ่มชมรมผู้สูงอายุของ โรงพยาบาลให้สามารถออกกำลังกายแบบดาระบิกได้

เป็นวิทยากรและฝึกสอนให้กับ นางสาวคณาวลัย เทพสุวรรณ นักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 4 คณะศิลปศึกษา สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์ไทยศึกษา แขนงวิชาดนตรีไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

โดยศึกษาการตีรำนะนาประกอบการแสดงพื้นบ้านดาระของคณะโรงเรียนควนโดนวิทยา ตามหนังสือวันที่ 7 พฤศจิกายน 2555

วันที่ 2 พฤศจิกายน 2555 สนับสนุนวิทยากรชุดดาระบิก ให้กับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลควนโดน เพื่อพัฒนารูปแบบการออกกำลังกายที่สอดคล้องกับวิถีชุมชน และเป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านและนวัตกรรมการส่งเสริมสุขภาพ โดยสนับสนุนทีมวิทยากรดาระบิกจำนวน 5 คน ในวันที่ 2 พฤศจิกายน 2555 เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ ที่ทำการชุมชนควนโดนใน ตำบลควนโดน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ทีมวิทยากรมีรายชื่อดังนี้

1. นางสาวเมธิณี วราฤทธิ์นันต์
2. นางสาวซากิยะ หมั่นเส้น
3. นางสาวนัฐริกา หลีเส้น
4. นางสาวอักษณีย์ คำปัน
5. นายวรพล สันธิะ

นอกจากนี้แล้ว กิจกรรมดาระบิก ยังได้มีการถ่ายทอดโดยจัดทำเป็นแผ่น CD เพลงดาระบิกเพื่อเผยแพร่ ตามหนังสือวันที่ 9 พฤศจิกายน 2555 โรงเรียนอนุบาลควนโดน ตำบลควนโดน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ได้ขอความอนุเคราะห์วิทยากรและแผ่น CD เพลงดาระบิก เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมออกกำลังกายในตอนเช้า โดยต้องการใช้ศิลปะท้องถิ่นประกอบท่าทางและจังหวะของนักเรียน

กิจกรรมดาระและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องใน พ.ศ. 2556

ในวันที่ 1 พฤษภาคม 2556 จัดการแสดงดาระ ในวันแรงงานแห่งชาติ ตามหนังสือลงวันที่ 23 เมษายน 2556 โรงเรียนควนโดนวิทยา ได้ขออนุญาตนำนักเรียนเข้าร่วมการแสดงศิลปะพื้นบ้านดาระ ในวันแรงงานแห่งชาติจังหวัดสตูลประจำปี 2556 และตามหนังสือการขอความอนุเคราะห์ชุดการแสดงศิลปะพื้นบ้านดาระ จากสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสตูล ลงวันที่ 18 เมษายน 2556

จัดแสดงวันที่ 17 พฤษภาคม 2556 จัดแสดงดาระ ตามหนังสือขอสนับสนุนชุดการแสดง ลงวันที่ 16 พฤษภาคม 2556 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลควนโดน จังหวัดสตูล ขอสนับสนุนชุดการแสดง ดาระ เพื่อต้อนรับนายแพทย์ชลน่าน ศรีแก้ว รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ที่เดินทางมาเยี่ยม พบปะ มอบนโยบายการดำเนินงาน ตำบลจัดการสุขภาพดี วิสาหกิจชุมชนยั่งยืน ให้กับเครือข่ายสุขภาพในพื้นที่ตำบลควนโดน ขอชุดการแสดงดาระ จัดแสดงวันที่ 17 พฤษภาคม 2556 ณ ห้องประชุมโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลควนโดน

วันที่ 4 สิงหาคม 2556 จัดแสดงดาระ ในงานแถลงข่าว เทศกาลผลไม้ วันจำปาอะ ครั้งนี้ 20 ประจำปี 2556

วันที่ 26 กันยายน 2556 บริษัทเจเอสแอล โกลบอล มีเดียจำกัด ได้ขอทำ สฎีปสพอต “ฉลาม คนสู้ชีวิต” ในรายการจันทร์พันดาว ออกอากาศ เวลา 23.00 – 24.00 น. โดยประมาณ ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 เป็นรายการที่นำเสนอในรูปแบบสารคดี โดยหาชุมชนหรือกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่ทำประโยชน์แก่ชุมชนและสังคมโดยรวม โดยมี เอกชัย ศรีวิชัย เป็นผู้ดำเนินรายการ และมีความสนใจกิจกรรมของการอนุรักษ์การแสดงศิลปะพื้นบ้านดาระ โดยขอบันทึกรายการ ในวันที่ 16 ตุลาคม 2556 เวลา 10.00 น.

วันที่ 17 พฤศจิกายน 2556 บริษัทเนชั่น มัลติมีเดียกรุ๊ป จำกัด(มหาชน) โดยหนังสือพิมพ์คมชัดลึก ได้มีการจัดทำโครงการ “แทนคุณแผ่นดิน” เพื่อเป็นการรณรงค์และส่งเสริมให้เกิดการทำดีในสังคม มีวัตถุประสงค์คือ การนำแบบอย่างการดำเนินชีวิตของคนดีมาเผยแพร่ให้คนไทยทั่วประเทศได้เรียนรู้ และเพื่อเสริมสร้างความคิดเชิงบวกในการทำความดีเพื่อส่วนรวม ได้คัดเลือกองค์กร สมศรี ขอบกิจ ให้เป็นหนึ่งในองค์กรที่ได้รับรางวัล 6 องค์กรต้นแบบโครงการแทนคุณแผ่นดิน ประจำปี 2556 โดยเข้ารับรางวัลในวันพุธที่ 20 พฤศจิกายน 2556 เวลา 07.00 – 17.00 น. ณ ห้องแกรนด์บอลรูม (ชั้น 15) โรงแรมเมเปิล บางนา กรุงเทพฯ

คุณสมบัติองค์กร ที่เข้าข่ายการพิจารณารับรางวัล จะเป็นกลุ่มคนหรือกลุ่มทางสังคมที่รวมตัวกันอย่างเป็นทางการ อาทิ ชมรม กลุ่ม สหกรณ์ สมาคม วิสาหกิจชุมชน หรือไม่เป็นทางการก็ได้ ที่สำคัญที่สุดคือ องค์กรภาคชุมชนเหล่านั้นจะต้องมีโครงการ หรือกิจกรรมที่มีเป้าหมายทางสังคมเป็นที่ตั้งและทำอย่างต่อเนื่อง

หลักเกณฑ์ของการพิจารณาคัดสรร “6 องค์กรต้นแบบ คิดดี ทำดี สังคมดี”

1. เป็นองค์กรที่ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาด้านวัฒนธรรมอันดีงานให้แก่ชุมชน
2. เป็นองค์กรภาคชุมชนที่ได้รับการยอมรับจากสังคม
3. มีผลงานสร้างสรรค์สังคมไทยอย่างต่อเนื่อง
4. มีผลงานอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมในวงกว้าง
5. มีผลงานที่ช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้สังคมได้ถือเป็นแบบอย่าง

กิจกรรมดาระและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องใน พ.ศ. 2557

วันที่ 20 มกราคม 2557 สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนควนโดนวิทยา เรื่อง ขอเชิญบุคลากรเข้าร่วมโครงการดุริยะแห่งรัตนโกสินทร์ รายละเอียดดังนี้

ด้วยมูลนิธิหอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ร่วมกับหอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 และห้องสมุดดนตรีพุทธระหม่อมสิรินธรกรมศิลปากร ได้ดำเนินการจัดทำโครงการ 84 พรรษา มหาธรรมิกราชา (กับ การพระศาสนา ศิลปะและดนตรี) เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบนักชัศตร 84 พรรษา ในระหว่างวันที่ 21 – 23 มกราคม 2557 ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่

ในการนี้ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาเห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของท่านมีความสามารถด้านดนตรีและนาฏศิลป์ จึงขอเรียนเชิญ อาจารย์สมศรี ขอบกิจ นักเรียนที่มีความสามารถด้านดนตรี จำนวน 4 คน และด้านนาฏศิลป์จำนวน 6 คน เพื่อเข้าร่วมโครงการดังกล่าวในวันที่ 22 มกราคม 2557 เวลา 08.00 – 14.00 น. ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

รายละเอียดการบันทึกข้อมูลดนตรีพื้นบ้าน – ศิลปะการแสดงภาคใต้ โครงการดุริยางค์แห่งรัตนโกสินทร์ หอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ร่วมกับ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา สถานที่ ศูนย์ประชุมนานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่ วันเวลา 21 -23 มกราคม 2557 มีรายละเอียดการบันทึกในวันพุธที่ 22 มกราคม 2557 เวลา 08.00 – 10.30 น. ดาระ ขึ้นเปล จ.สตูล (1 ชม.) ** น่าจะนับเป็น 2 ชุดการแสดงได้ เชื้ทแสงเสียงมุกกล้องคนละแบบ** หัวข้อ: ขับร้อง – ร่ายรำดาระ ประกอบการตีรำมะนา, พิธีกรรมขึ้นเปลรับขวัญ เพลงกล่อมเด็กพื้นบ้านอิสลาม นอกจากนั้นแล้วยังมีรายการสัมภาษณ์ อ.สมศรี ขอบกิจ เพื่อบันทึกเสียงและรายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงดาระอีกด้วย

วันที่ 3 เมษายน 2557 จัดแสดงดาระ ณ บริษัทสยามแม็คโคร สาขาสตูล จำกัด ในงานวันครบรอบวันเกิดของสาขา

วันที่ 1 พฤษภาคม 2557 จัดแสดงศิลปะพื้นบ้านดาระ ให้กับสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสตูลประจำปี

วันที่ 26 มิถุนายน 2557 จัดแสดงดาระ งานมหกรรมวัฒนธรรม นคริสโตย ครั้งที่ 4 จังหวัดสตูล โดยกำหนดจัดงานวันที่ 24 – 26 มิถุนายน 2557 ณ บริเวณลานวัฒนธรรมจังหวัดสตูล หน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติควนลังก์กูเด็น อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

วันที่ 8 กรกฎาคม 2557 ชมรมสร้างสรรค์เยาวชนไทยร่วมกับกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม จัดทำโครงการผลิตสื่อการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและมรดกภูมิปัญญาไทย ชุด “อัตลักษณ์ท้องถิ่นใต้” ในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ จังหวัดสงขลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาสและจังหวัดสตูล เพื่ออนุรักษ์สืบทอดและปกป้องคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติและเป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนใช้สื่อสร้างกระแสรับรู้เกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในพื้นที่ภาคใต้

ทางชมรม เห็นว่าการแสดงพื้นบ้านดาระ เป็นศิลปะการแสดงที่นิยมกันเฉพาะหมู่ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดสตูล และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การรักษาวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น จึงขออนุญาต ถ่ายทำการแสดงศิลปะพื้นบ้านดาระ ณ โรงเรียนควนโดนวิทยา จังหวัดสตูล วันอังคารที่ 15 กรกฎาคม 2557 ตั้งแต่เวลา 10.00 – 12.00 น. เพื่อผลิตและถ่ายทำสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบสารคดีสั้นด้านวัฒนธรรมและมรดกภูมิปัญญาไทย ชุด “อัตลักษณ์ท้องถิ่นใต้”

วันที่ 23 กรกฎาคม 2557 สำนักงานเทศบาลควนโดน ขออนุเคราะห์การแสดง ในงานเทศกาลผลไม้และวันจำปาตะของดีเมืองสตูล ครั้งที่ 23 ประจำปี 2557 ระหว่างวันที่ 8 – 10 สิงหาคม 2557 ณ บริเวณศูนย์ผลิตภัณ์พื้นเมือง อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล โดยขอการแสดงดาระในวันเสาร์ที่ 2 สิงหาคม 2557 และวันศุกร์ที่ 8 สิงหาคม 2557

วันที่ 2 สิงหาคม 2557 จัดแสดงดาระ ในกิจกรรมการแลกเปลี่ยน งานจำปาตะ ครั้งที่ 21จากรายการ การแสดงวันที่ 8 สิงหาคม 2557 การแสดงดาระมีการแสดงช่วงเวลา 19.00 – 20.00 น. ในพิธีเปิดงานเทศกาลผลไม้ (วันจำปาตะ)

วันที่ 16 สิงหาคม 2557 จัดการแสดงพื้นบ้านดาระ ให้กับเทศบาลตำบลกำแพง ในกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมด้านศาสนา ประจำปี 2557 ณ ลานอเนกประสงค์หน้าสำนักงานเทศบาลตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล

จากกิจกรรมการแสดงดาระและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดาระ พบว่า ดาระมีบทบาทต่อชุมชนดังนี้

2.1 บทบาทในฐานะการแสดงเพื่อสร้างความบันเทิง

การนำดาระแสดงเพื่อสร้างความบันเทิง เป็นบทบาทที่เด่นชัดที่สุด มีความถี่จำนวนครั้งในการแสดง มากกว่าบทบาทอื่น ดังตัวอย่างรายการ การแสดงดังนี้

วันที่ 18 กรกฎาคม 2549 นำการแสดงดาระ ร่วมกิจกรรมการเปิดสนามกีฬาเครือข่ายอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ณ สนามกีฬาโรงเรียนอนุบาลควนโดน

วันที่ 21 กรกฎาคม 2549 นำดาระแสดง ร่วมกิจกรรมการประกวดอนามย์ดีเด่นระดับระดับภาค ณ สถานีอนามัยควนโดน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

วันที่ 7 – 8 มีนาคม 2550 นำดาระแสดง งานสานสัมพันธ์ชายแดน ณ รัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย

วันที่ 30 กรกฎาคม 2551 นำดาระแสดง ร่วมกิจกรรม พิธีเปิดการแข่งขันกีฬา “บาราเกตุเกมส์” ครั้งที่ 6 ประจำปี 2551 ณ สนามโรงเรียนห้วยทำน้ำเค็มใต้ อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล

วันที่ 5 สิงหาคม 2551 นำดาระ แสดง ร่วมโครงการ อบจ. พบประชาชน ประจำปี 2551 ณ อาคารอเนกประสงค์ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

การนำดาระแสดงในกิจกรรมดังกล่าวเป็นการนำแสดงเพื่อสร้างความบันเทิงให้กับชุมชน บุคคลที่เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยส่วนมากเป็นการร้องขอจากหน่วยงานราชการในการจัดกิจกรรมและสนับสนุนการแสดงดาระเพื่อสร้างความบันเทิงในกิจกรรมดังกล่าว

2.2 บทบาทด้านการอนุรักษ์

บทบาทด้านการอนุรักษ์ ของการแสดงดาระ มีบทบาทที่โดดเด่นอีกเช่นกัน จากผลงานและ กิจกรรมการแสดงดาระ ของครูสมศรี ขอบกิจ ที่ได้เก็บรวบรวมไว้ แสดงให้เห็นถึงการอนุรักษ์ ศิลปะการแสดงดาระ ดังนี้

2.2.1 การตั้งคณะกรรมการเพื่อการดำเนินการเกี่ยวกับศิลปะพื้นบ้าน

จากหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าทางโรงเรียนให้ความสำคัญในการอนุรักษ์การแสดงดาระ โดยมีคำสั่ง โรงเรียนควนโดนวิทยา เรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการงานกิจกรรมพื้นบ้าน “ดาระ” ลง วันที่ 20 พฤษภาคม 2541 โดยให้เริ่มปฏิบัติ ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 เป็นต้นไป

คำสั่งดังกล่าว มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้การดำเนินงานในเรื่องเกี่ยวกับศิลปะพื้นบ้าน “ดาระ” ซึ่งเป็นการแสดงที่มีมานานและควรอนุรักษ์ไว้ ได้สืบทอดต่อไป โดยมีบุคคลที่รับผิดชอบงานดังกล่าวคือ

1. นายมนัส ไชยศักดิ์ เป็นประธานกรรมการ
2. นายศุภเรศน์ แซ่อาามา กรรมการ
3. นายทอง มาลินี กรรมการ
4. นายไสย สามัญ กรรมการ
5. นางสมศรี ชอบกิจ กรรมการและเลขานุการ
6. นางวันอารีญา หมื่นสัน กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
7. นางสาวสิริลักษณ์ ทิพย์สุวรรณ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

นอกจากนี้แล้วยังมีหลักฐานด้านการดำเนินงานและการติดตามผลการดำเนินงานดังกล่าว จากเอกสาร แบบติดตามผลและประเมินผลความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ของโครงการอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้าน โดยมีผู้รับผิดชอบคือ นางสมศรี ชอบกิจ และทำแบบรายงาน วันที่ 11 มีนาคม 2541 ในแบบรายงานดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงการดำเนินการโครงการอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้าน “ดาระ” ว่าเป็นโครงการที่ผู้ดำเนินงานพอใจมาก ผลการดำเนินงานสูงกว่าเป้าหมาย โดยมีงบประมาณดำเนินงานในระดับพอดี ได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้องอย่างดีมาก ช่วงระยะเวลาดำเนินงานตามกำหนดเวลา ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่พบคือ นักเรียนไม่ค่อยกล้าแสดงออกและไม่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนเท่าที่ควร และได้มีข้อเสนอแนะ ว่าควรได้รับการอนุรักษ์ไว้เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้รู้จักต่อไป

2.2.2 การจัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์

ปี พ.ศ. 2549 ได้รับทุนจากโครงการ สืบค้นบ้าน สืบสานสุข (สพส) สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส) ภายใต้มูลนิธิ มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขต เชียงใหม่ จัดทำโครงการค่ายอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปะพื้นบ้านดาระ สานสายใยสู่ชุมชน ระหว่างเดือน มกราคม – ตุลาคม 4 ค่ายคือ

1. ค่ายอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปะพื้นบ้านดาระ สานสายใยสู่ชุมชน (นักเรียนโรงเรียนควนโดนวิทยา)
2. ค่ายอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปะพื้นบ้านดาระ สายสายใยสู่ชุมชนกลุ่มแม่บ้าน อสม
3. ค่ายอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปะพื้นบ้านดาระ สานสายใยสู่ชุมชน กลุ่มนักเรียน เครือข่าย
4. กิจกรรมค่าย “เกลอเขา เกลอเล” ณ อุทยานแห่งชาติทะเลบัน อำเภอกวน โดน จังหวัดสตูล

นอกจากนี้แล้ว กิจกรรมต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงการจัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์ดาระ เช่นการนำนักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น การซ้อมซมเป็ง ณ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี กิจกรรมของครูสมศรี ชอบกิจ ในการร่วมประชุมปรึกษาหารือ การทำโครงการอนุรักษ์และ

พื้นฟูศิลปะพื้นบ้านดาระ ร่วมกับทีมงานสื่อพื้นบ้านสื่อสารสุข (สพส) และนักเรียนแกนนำ (ไม่ระบุวันที่)

2.2.3 การจัดเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูลเพื่อการอนุรักษ์

การจัดเก็บข้อมูลและการบันทึกข้อมูลเป็นบทบาทหนึ่งของการแสดงดาระ การจัดการแสดงดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อการจัดเก็บรูปแบบของดาระไว้ ด้วยการบันทึกในรูปแบบวีดิทัศน์เพื่อการอนุรักษ์ รายละเอียดการจัดแสดงเพื่อการบันทึกข้อมูลมีดังนี้

วันที่ 23 มกราคม 2553 นำชุดการแสดงดาระ ใช้แสดงในงานและบันทึกเทปวีดิโอ ชุด รักษ์ภูมิสตูล ตามหนังสือวันที่ 13 มกราคม 2553 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสตูล ได้ดำเนินการจัดโครงการวันอนุรักษ์มรดกไทย ประจำปี 2553 ขอความอนุเคราะห์ชุดการแสดงดาระเพื่อใช้แสดงในงานและบันทึกเทปวีดิโอ ชุด รักษ์ภูมิสตูล

วันที่ 20 มกราคม 2557 สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนควนโดนวิทยา เรื่อง ขอเชิญบุคลากรเข้าร่วมโครงการดุริยะแห่งรัตนโกสินทร์ มีรายละเอียดการบันทึกดังนี้

มูลนิธิหอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ร่วมกับหอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 และห้องสมุดดนตรีหูลกระหม่อมสิรินธรกรมศิลปากร ได้ดำเนินการจัดทำโครงการ 84 พรรษา มหาธรรมิกราชา (กับการพระศาสนา ศิลปะและดนตรี) เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบนักษัตร 84 พรรษา ในระหว่างวันที่ 21 – 23 มกราคม 2557 ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พิจารณาเห็นว่าบุคลากรในหน่วยงานของโรงเรียนควนโดน มีความสามารถด้านดนตรีและนาฏศิลป์ จึงขอเรียนเชิญ อาจารย์สมศรี ขอบกิจ และนักเรียนที่มีความสามารถด้านดนตรีจำนวน 4 คน ด้านนาฏศิลป์จำนวน 6 คนเพื่อเข้าร่วมโครงการดังกล่าวในวันที่ 22 มกราคม 2557 เวลา 08.00 – 14.00 น. ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

รายละเอียดการบันทึกข้อมูลดนตรีพื้นบ้าน – ศิลปะการแสดงภาคใต้ โครงการดุริยะแห่งรัตนโกสินทร์ หอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ร่วมกับ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา สถานที่ศูนย์ประชุมนานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่ วันเวลา 21 -23 มกราคม 2557 โดยมีรายละเอียดการบันทึกในวันพุธที่ 22 มกราคม 2557 เวลา 08.00 – 10.30 น. บันทึกดาระ ขึ้นเปล จ.สตูล (1 ชม.) มีหัวข้อการบันทึกเรื่อง การขับร้อง – ร่ายรำดาระ ประกอบการตีรำมะนา นอกจากนั้นแล้วยังมีรายการสัมภาษณ์ครูสมศรี ขอบกิจ เพื่อบันทึกเสียงและรายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงดาระอีกด้วย

2.3 บทบาทด้านการสร้างสุขภาพในชุมชน

ผลงานที่ริเริ่มสร้างสรรค์ โดยการนำรูปแบบท่ารำของการแสดงพื้นบ้านดาระ มาปรับประยุกต์ร่วมกับท่าออกกำลังกายแอโรบิค เป็นการออกกำลังกายแบบใหม่ โดยใช้ชื่อว่า ดาระบิค เป็นบทบาทหนึ่งในการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชนการสร้างนวัตกรรมใหม่มีรายละเอียดดังนี้

วันที่ 30 มิถุนายน 2550 กิจกรรมการถ่ายทำวิดีโอกิจกรรมนันทนาการ การแสดงดาระบิก ของศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดสตูล ณ สนามโรงเรียนควนโดนวิทยา อำเภควนโดน จังหวัดสตูล

วันที่ 6 – 10 กรกฎาคม 2550 ร่วมกิจกรรมติดตามการดำเนินโครงการ การสนับสนุนการพัฒนาวัตรกรรมบริหารสุขภาพปฐมภูมิ พื้นที่ภาคใต้ ณ ห้องดอกโดน โรงเรียนควนโดนวิทยา

วันที่ 8 – 10 สิงหาคม 2550 เป็นวิทยากรอบรมแกนนำเครือข่ายร่วมกับสถานีนามัยควนโดน โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านดาระ ปรับประยุกต์สู่การออกก้าลังกาย ณ ศูนย์ผลิตภัณฑ์

กิจกรรมทดสอบสมรรถภาพนักเรียนเพื่อเตรียมตัวปรับประยุกต์ศิลปะพื้นบ้านดาระ สู่การออกก้าลังกาย ดาระบิก

วันที่ 21 – 23 มีนาคม 2551 จัดกิจกรรมโครงการ “ดาระบิกเสริมสร้างสุขภาพกาย จิต สู่หลี่เป๊ะ” ให้กับนักเรียนชาวเลบ้านเกาะหลี่เป๊ะ โดยได้รับการสนับสนุนทุนจากบุคคล องค์กร ร้านค้าในชุมชนและจากโครงการบริหารการจัดการวัฒนธรรม

วันที่ 23 เมษายน 2551 กิจกรรมการฝึกซ้อมดาระบิก ให้กับชุมชน อสม. อำเภควนโดน ณ ห้องคหกรรม โรงเรียนควนโดนวิทยา

การพัฒนาารูปแบบท่ารำของดาระ ไปสู่การเป็นดาระบิก ถือว่าเป็นนวัตกรรมใหม่หรือการสร้างสรรค์การแสดงไปสู่การออกก้าลังกาย ทำให้ดาระมีบทบาทใหม่คือการนำไปใช้เพื่อสร้างเสริมสุขภาพให้กับประชาชนและบุคคลในท้องถิ่น

2.4 บทบาทในฐานะสื่อพื้นบ้าน

การแสดงดาระที่เป็นหนึ่งเดียว ทำให้การสื่อความเป็นเอกลักษณ์ของการแสดงที่มีเฉพาะถิ่น การสื่อภาพลักษณ์ในฐานะการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์หนึ่งเดียวในอำเภควนโดน จังหวัดสตูล เป็นบทบาทหนึ่งของการแสดงดาระในบทบาทสื่อพื้นบ้าน ถ้ากล่าวถึงการแสดงดาระ ผู้วิจัยสอบถามจากผู้ศึกษาด้านวัฒนธรรมและบุคคลต่าง ๆ ในอำเภเมือง จังหวัดสตูลหรือในอำเภควนโดน จังหวัดสตูล ทุกคนรู้จักว่ามีอยู่ที่เดียวคือ ครูสมศรี ขอบกิจ ซึ่งอยู่ที่ โรงเรียนควนโดนวิทยา การเป็นเอกลักษณ์หนึ่งเดียวของจังหวัด สามารถบอกถึงความเป็นตัวแทนของจังหวัดสตูลได้เป็นอย่างดี

นอกจากนั้นแล้ว การแสดงดาระในแต่ละครั้งยังเป็นการประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงวัฒนธรรมของจังหวัดสตูลได้เป็นอย่างดี กิจกรรมที่ดาระมีบทบาทในฐานะสื่อพื้นบ้านมีรายละเอียดดังนี้

วันที่ 4 สิงหาคม 2556 จัดแสดงดาระ ในงานถลางข้าว เทศกาลผลไม้ วันจำปาตะ ครั้งที่ 20 ประจำปี 2556

วันที่ 2 สิงหาคม 2557 จัดแสดงดาระ ในกิจกรรมการถลางข้าว งานจำปาตะ ครั้งที่ 21จากรายการ การแสดงวันที่ 8 สิงหาคม 2557 การแสดงดาระมีการแสดงช่วงเวลา 19.00 – 20.00 น. ในพิธีเปิดงานเทศกาลผลไม้ (วันจำปาตะ)

การนำการแสดงดาระเพื่อใช้สำหรับการแถลงข่าว เป็นบทบาทของการสื่อความหมายถึง “อำเภอควนโดน” หรืออาจจะสื่อถึง “จังหวัดสตูล” ได้เป็นอย่างดี การนำดาระมาแสดงไม่ใช่การนำมาเพื่อประกอบการแถลงข่าวเท่านั้น แต่การสื่อด้วยศิลปะการแสดงที่มีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย เป็นการสื่อความหมายของกิจกรรมที่เป็นหนึ่งเดียวในท้องถิ่นนั้น ๆ อีกด้วย นอกจากนั้นแล้ว การบันทึกการวีดิทัศน์สำหรับออกอากาศเผยแพร่ยังทำให้บทบาทของการแสดงนั้นสื่อสารถึงท้องถิ่นได้เป็นอย่างดีอีกด้วย ดังรายละเอียดการขอบันทึกการการของศูนย์ข่าวทีวีไทยและบริษัทเจเอสแอล ดังนี้

วันที่ 10 มิถุนายน 2553 ศูนย์ข่าวทีวีไทย ตำบลคลองขุด อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ขอความอนุเคราะห์ถ่ายทำศิลปะพื้นบ้าน การแสดงดาระ โดยขอบันทึกวันที่ 11 มิถุนายน 2553

วันที่ 26 กันยายน 2556 บริษัทเจเอสแอล โกลบอล มีเดียจำกัด ได้ขอทำ สกู๊ปสโตน “ฉลาม คนสู้ชีวิต” ในรายการจันทร์พันดาว ออกอากาศ เวลา 23.00 – 24.00 น. โดยประมาณ ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 เป็นรายการที่นำเสนอในรูปแบบสารคดี โดยหาชุมชนหรือกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่ทำประโยชน์แก่ชุมชนและสังคมโดยรวม โดยมี เอกชัย ศรีวิชัย เป็นผู้ดำเนินรายการ และมีความสนใจกิจกรรมของการอนุรักษ์การแสดงศิลปะพื้นบ้านดาระ โดยขอบันทึกการการ ในวันที่ 16 ตุลาคม 2556 เวลา 10.00 น.

2.5 บทบาทด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรม

ศิลปะการแสดงดาระ จัดเป็นวัฒนธรรมหนึ่งของชุมชน โดยเฉพาะในอำเภอควนโดน จังหวัดสตูล นอกจากเป็นการแสดงแล้วการฝึกหัดการแสดงดาระให้กับคนในชุมชน นักเรียน เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น วัฒนธรรมต่าง ๆ ที่แฝงอยู่ในการแสดงดาระมีดังนี้

2.5.1 เนื้อหาสาระของเพลง

จากเนื้อเพลงที่แปลงคำอ่านเป็นภาษาไทย โดยครูสมศรี ขอบกิจ ได้จัดทำเป็นเอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาศิลปะการแสดงพื้นบ้านดาระ และแจกจ่ายให้กับนักเรียนผู้ฝึกหัด นอกจากเนื้อร้องที่เขียนเพื่อให้อ่านตามสำเนียงของภาษาไทยแล้ว ยังมีความหมายที่แปลจากคำร้อง ไว้อีกด้วย ความหมายในแต่ละเพลง แฝงไว้ด้วยคำสอนดังนี้

เพลง ตะเบงะเง๊ะ

คำแปล: คราวจะถึงท่านผู้เป็นเจ้าของถิ่น ผู้เป็นเจ้าของซึ่งประตูถูกเปิดออกข้างนี้ เราตั้งต้นมาถึงด้วยระยะทางที่แสนไกล จากดินแดนต่างถิ่น เราได้หมายความว่า จะเป็นผู้รู้ เป็นครู หรือเป็นผู้สั่งสอนและแน่นอนสิ่งที่ส่งสู่ท่านคือ สันติ ทั้งยังหวังว่าไมตรีนี้คงไม่ถูกปฏิเสธ

เพลง อมมาจาร์ก้า

คำแปล: ดรุณีนี้อันมีผิวพรรณไม่เหมือนกัน อันเกิดมาเหมือนลูกสุกสุมาโดยทั่วไปในโลก ย่อมเป็นสุดที่รักของพ่อแม่

เพลง ดียาโดเนีย

คำแปล โลกและโลก ซึ่งมีความหมายอยู่ในตัวของมันว่า เป็นความไพศาลและเป็นสัจธรรมยิ่งกว่าเมื่อความเมื่อยล้าได้มาถึงทุกส่วนในกายข้า ย่อมมีความท้อถอยเกิดขึ้นได้ง่ายมาก หากจะยอมแพ้แก่มัน แต่การอยู่อย่างผู้รู้มีชัยนี้ ชียากยิ่ง

เพลง ซีฟาดตาริกันตง

คำแปล คุณลักษณะแห่งความบริสุทธิ์ และสายสัมพันธ์ของการเป็นพี่น้องกัน ได้มียอดหญิงผู้ญี่สิบทอดเจตนาธรรมอันบริสุทธิ์อย่างเหนียวแน่น เพื่อสตรีเจริญตามจนเรียกว่าเป็นกุลสตรี จงปฏิบัติเถิด แม้แบบอย่างนี้จะผ่านมาเป็นเวลาที่สุดแสนยาวนานก็ตาม

เพลง ฮอดามิ (เพลงอำลา)

คำแปล เหมือนแผ่นดิน อันอุดมได้ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร นี้มีโซคลาภโพรยหวนอยู่สุดคณานับได้ข้าจำใจจากถิ่นนี้แล้ว และเดินทางกลับโดยอาศัยสายน้ำ ด้วยความห่วงหาและอาลัยต่อกัน หากข้าสมควรถอดใจวางไว้เบื้องหน้าท่านได้ ข้าก็จะถอดเพื่อเป็นพยานยืนยันในความมีเจตนาอันบริสุทธิ์

ความหมายของคำร้องที่ถูกแปลและเรียบเรียงมาแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมและคำสอนของศาสนาอิสลาม เป็นการถ่ายทอดและสอดแทรก คำสอนของศาสนา ผ่านบทเพลงดาระ

2.5.2 ทำนองเพลง

ลักษณะทำนองเพลง เป็นทำนองเพลงสั้น ๆ การใช้ภาษาในการขับร้องและรูปแบบของทำนอง การใช้ทำนองและบันไดเสียงในการขับร้อง เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมดนตรีของมุสลิม

2.5.3 การแต่งกาย

การแต่งกายสำหรับนักแสดงชาย สวมหมวกไม่มีปีก เรียกว่า หมวกแขกดำ บางทีสวมหมวกทรงกรมสีขาว ภาษาพื้นเมืองสตูลเรียกว่า กะเปี้ยะ หรือ ซองเกาะ บางทีสวม สะตะงัน ผ้าโพกแบบเจ้าปาวมุสลิม การแต่งกายผู้หญิง สวมเสื้อแขนกระบอกยาวเรียกว่า เกอร์บายาบันตง ลักษณะเสื้อเรียกอีกอย่างว่า เสื้อบานง เป็นแบบเสื้อที่ได้รับอิทธิพลมาจากอินโดนีเซีย หรือชาว การแต่งกายของนักแสดงทั้งชายและหญิง แสดงให้เห็นอิทธิพลของอินโดนีเซียหรือชาว เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมของชาวและอินโดนีเซีย ผ่านทางการแต่งกายของนักแสดงดาระ

2.5.4 เครื่องดนตรี

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงดาระ ใช้รำมะนา เป็นเครื่องตีประกอบการขับร้องและการแสดง โดยใช้จำนวน 4 ใบในการบรรเลง หรือตามความเหมาะสมและความสะดวกในการบรรเลง การใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านเป็นบทบาทหนึ่งในการถ่ายทอดวัฒนธรรม

2.6 บทบาทด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้

เมื่อมีการจัดเก็บงานวิจัยของดาร์ การนำมาถ่ายทอดองค์ความรู้ของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับดาร์ มีการนำดาร์มาจัดแสดง ซึ่งการแสดงดังกล่าวเป็นเพียงการนำเสนอองค์ความรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ของดาร์ ในด้านต่าง ๆ เช่นการนำเสนอด้านการรำ การนำเสนอด้านการแต่งกาย การนำเสนอด้านดนตรี จากหลักฐานและข้อมูลการแสดง มีรายละเอียดการถ่ายทอดดังนี้

วันที่ 14 – 16 เมษายน 2550 การฝึกซ้อมการแสดงพื้นบ้านดาร์ ให้กับตัวแทนคณะลูกเสือจาก โรงเรียนบ้านคลองขุด ณ ห้องละหมาด โรงเรียนควนโดนวิทยา

วันที่ 8 – 9 มีนาคม 2551 จัดกิจกรรมการแสดง ดาร์บิก ในโครงการดนตรีไทยนิพนธ์ ครั้งที่ 3 ณ สวนสนุกชั้น 5 ห้างสรรพสินค้าไดอาน่า หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

วันที่ 8 – 9 มีนาคม 2551 ร่วมกิจกรรม การศึกษาและจัดกระบวนการทางความคิดเชิงวิชาการในรูปแบบการสร้างงานวิจัย ครั้งที่ 4 เรื่องดนตรีดาร์ ณ สวนสนุกชั้น 5 ห้างสรรพสินค้าไดอาน่า หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

นอกจากนี้แล้ว การผลิตสื่อการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและมรดกภูมิปัญญาไทย เป็นอีกบทบาทหนึ่งของดาร์ ที่ถูกนำมาผลิตสื่อเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ ให้กับเยาวชนซึ่งมีการจัดทำเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2557 โดยชมรมสร้างสรรค์เยาวชนไทยร่วมกับกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม จัดทำโครงการผลิตสื่อการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและมรดกภูมิปัญญาไทย ชุด “อัตลักษณ์ท้องถิ่นใต้” ในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ จังหวัดสงขลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสตูล เพื่ออนุรักษ์สืบทอดและปกป้องคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติและเป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนใช้สื่อสร้างกระแสรับรู้เกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในพื้นที่ภาคใต้

ทางชมรม เห็นว่าการแสดงพื้นบ้านดาร์ เป็นศิลปะการแสดงที่นิยมกันเฉพาะหมู่ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดสตูล และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การรักษาวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น จึงขออนุญาต ถ่ายทำการแสดงศิลปะพื้นบ้านดาร์ ณ โรงเรียนควนโดนวิทยา จังหวัดสตูล วันอังคารที่ 15 กรกฎาคม 2557 ตั้งแต่เวลา 10.00 – 12.00 น. เพื่อผลิตและถ่ายทำสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบสารคดีสืบด้านวัฒนธรรมและมรดกภูมิปัญญาไทย ชุด “อัตลักษณ์ท้องถิ่นใต้”

3 การฝึกหัดและถ่ายทอดการแสดงดาร์

การถ่ายทอดการแสดงดาร์เป็นวิธีการหนึ่งในการอนุรักษ์การแสดงให้คงอยู่และมีการเปลี่ยนถ่ายวิธีการแสดงจากรุ่นหนึ่งไปยังรุ่นต่อไป กระบวนการถ่ายทอดการแสดงดังกล่าวมีวิธีการถ่ายทอดดังนี้

3.1 ถ่ายทอดการสอนด้วยตนเอง

เป็นการถ่ายทอดด้วยตัวศิลปินเอง โดยครูสมศรี ชอบกิจ (21 พฤษภาคม 2558,สัมภาษณ์) เป็นผู้ถ่ายทอดให้กับนักเรียนที่เรียนในรายวิชาการกลุ่มสาระศิลปะ และในรายวิชาที่เป็นหลักสูตรท้องถิ่น การถ่ายทอดให้กับนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้านดาร์ ซึ่งเริ่มจัดตั้งเป็นชุมชนเมื่อปี พ.ศ. 2535 โดยถ่ายทอดการขับร้องและวิธีการรำด้วยตัวเอง

นอกจากการถ่ายทอดให้กับนักเรียนในโรงเรียนแล้วยัง เป็นวิทยากรและฝึกสอนให้กับ นางสาวคณาวัลย์ เทพสุวรรณ นักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 4 คณะศิลปศึกษา สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์ ไทยศึกษา แขนงวิชาดนตรีไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยศึกษาการตี รำมะนาประกอบ การ แสดงพื้นบ้านดาระของคณะโรงเรียนควนโดนวิทยา ตามหนังสือวันที่ 7 พฤศจิกายน 2555

3.2 การถ่ายทอดการสอนด้วยวิธีที่สอนน้อง

เป็นการถ่ายทอดด้วยการให้รุ่นพี่ที่ได้รับการฝึก ถ่ายทอดให้กับรุ่นน้อง ๆ สืบต่อกันไป การ ถ่ายทอดด้วยวิธีดังกล่าวส่วนมากให้รุ่นพี่สอนด้านการตีรำมะนา ครูสมศรี (21 พฤษภาคม 2558, สัมภาษณ์) ให้ข้อมูลว่า การตีรำมะนา ครูสมศรีไม่สามารถตีได้หรือฝึกการตีไม่เป็น แต่สามารถฟัง จังหวะจากการตีว่าจะเข้าทำนองร้องตอนไหน หรือจะลงจบอย่างไรด้วยการฟังจังหวะรำมะนา การตี รำมะนาในปัจจุบัน ต้องอาศัย รุ่นพี่ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากนายโกศล เกิดดีและมีการฝึกด้วยการ ถ่ายทอดจากพี่สู่น้อง ต่อไปเรื่อย ๆ นอกจากนี้แล้วการร้องและการรำ ก็ใช้วิธีการนี้เช่นเดียวกัน

3.3 การถ่ายทอดการสอนด้วยการเปิดค่ายอบรมให้ความรู้

จากหลักฐานกิจกรรมต่าง ๆ ของครูสมศรี ขอบกิจ แสดงให้เห็นถึงการถ่ายทอดด้วยการเปิด ค่ายอบรมให้ความรู้เพื่อถ่ายทอดการแสดงดาระ โดยเน้นการปรับประยุกต์กับการออกกำลังกายเป็น ดาระบิก ให้กับกลุ่มผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุของโรงพยาบาลควนกาหลง ตำบลควนกาหลง อำเภอ ควนกาหลง จังหวัดสตูล ตามหนังสือลงวันที่ 1 พฤศจิกายน 2555 เรื่องขอความอนุเคราะห์วิทยากร สอนดาระบิก เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายและส่งเสริมสุขภาพจิต โดยทางโรงพยาบาลส่ง บุคลากรของโรงพยาบาลจำนวน 7 คนเข้ารับการฝึกเรียนรู้การออกกำลังกายแบบ ดาระบิก เพื่อนำ ความรู้มาถ่ายทอดให้แก่สมาชิกกลุ่มชมรมผู้สูงอายุของโรงพยาบาลให้สามารถออกกำลังกายแบบดา ระบิกได้

วันที่ 2 พฤศจิกายน 2555 สนับสนุนวิทยากรชุดดาระบิก ให้กับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลควนโดน เพื่อพัฒนารูปแบบการออกกำลังกายที่สอดคล้องกับวิถีชุมชน และเป็นการเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านและนวัตกรรมการส่งเสริมสุขภาพ โดยสนับสนุนทีมวิทยากรดาระบิกจำนวน 5 คน ในวันที่ 2 พฤศจิกายน 2555 เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ ที่ทำการชุมชนควนโดนใน ตำบลควน โดอน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ทีมวิทยากรมีรายชื่อดังนี้

1. นางสาวเมฐินี วรยุทธ์อนันต์
2. นางสาวชากิยะ หมั่นเส้น
3. นางสาวนัฐริกา หลีเส้น
4. นางสาวอักษณีย์ คำปัน
5. นายวรพล สันจ๊ะ

3.4 การถ่ายทอดโดยวิธีจัดทำเป็นวีซีดีบันทึกการแสดงศิลปะการแสดงพื้นบ้านดาระ

การทำกิจกรรมดาระบิก ยังได้มีการถ่ายทอดโดยจัดทำเป็นแผ่น CD เพลงดาระบิกเพื่อ เผยแพร่ ตามหนังสือวันที่ 9 พฤศจิกายน 2555 โรงเรียนอนุบาลควนโดน ตำบลควนโดน อำเภอควน โดอน จังหวัดสตูล ได้ขอความอนุเคราะห์วิทยากรและแผ่น CD เพลงดาระบิก เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม ออกกำลังกายในตอนเช้า โดยต้องการใช้ศิลปะท้องถิ่นประกอบท่าทางและจังหวะของนักเรียน

นอกจากนี้แล้ว การผลิตสื่อการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและมรดกภูมิปัญญาไทย เป็นอีกบทบาทหนึ่งของดาระ ที่ถูกนำมาผลิตสื่อเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเยาวชนซึ่งมีการจัดทำเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2557 โดยชมรมสร้างสรรค์เยาวชนไทยร่วมกับกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม จัดทำโครงการผลิตสื่อการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและมรดกภูมิปัญญาไทย ชุด “อัตลักษณ์ท้องถิ่นใต้” ในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ จังหวัดสงขลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสตูล เพื่ออนุรักษ์สืบทอดและปกป้องคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติและเป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนใช้สื่อสร้างกระแสรับรู้เกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในพื้นที่ภาคใต้

จากหลักฐานแสดงให้เห็นว่า ทางชมรมมองเห็นว่าการแสดงพื้นบ้านดาระ เป็นศิลปะการแสดงที่นิยมกันเฉพาะหมู่ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดสตูลและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การรักษาวัฒนธรรมอันดีงานของท้องถิ่น ได้เข้ามาดำเนินการ ถ่ายทำการแสดงศิลปะพื้นบ้านดาระ ณ โรงเรียนควนโดนวิทยา จังหวัดสตูล วันอังคารที่ 15 กรกฎาคม 2557 ตั้งแต่เวลา 10.00 – 12.00 น. เพื่อผลิตและถ่ายทำสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบสารคดีสั้นด้านวัฒนธรรมและมรดกภูมิปัญญาไทย ชุด “อัตลักษณ์ท้องถิ่นใต้”

4. องค์ประกอบการแสดง

จากการ เก็บข้อมูลของผู้วิจัย ด้วยการสัมภาษณ์ สังเกต และการค้นคว้าจากงานเก่า ศิลปินที่แสดงดาระ การแสดงดาระมีองค์ประกอบสำหรับการแสดงดังนี้

4.1 นักดนตรี

เป็นผู้เล่น กลองรำมะนา ส่วนมากใช้นักดนตรี 4 คน ตามจำนวนกลองรำมะนาที่ใช้ประกอบการเล่น

4.2 เครื่องดนตรี

มีชนิดเดียวคือ กลองรำมะนา เป็นทรงกระบอก หน้ากลองหุ้มด้วยหนังแพะ หุ่นกลองทำด้วยไม้ขนุน ส่วนมากใช้จำนวน 4 ใบในการตีประกอบการขับร้องและการแสดงดาระ

ภาพที่ 4. 3 รำมะนาเครื่องดนตรีสำหรับประกอบการขับร้องและแสดงดาระ

(บันทึกภาพโดย สุรสิทธิ์ ศรีสมุทร, 22 มกราคม 2557, ศูนย์ประชุมนานาชาติฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

4.3 ผู้ขับร้องดาระ

ในสมัยก่อน นายทอง มาลีนี้ เป็นผู้ขับร้อง ในยุคที่ ครูสมศรีรับการถ่ายทอดมา การขับร้องดาระเป็นครูสมศรี ชอบกิจ ต่อมาเมื่อมีการถ่ายทอดบทเพลงจึงมีผู้ขับร้องใหม่เป็นผู้หญิง ส่วนมากผู้แสดงที่เป็นผู้หญิงหรือชายต้องขับร้องเพลงได้เพื่อใช้ในการรำและการเปลี่ยนท่ารำ (สมศรี ชอบกิจ, 12 พฤษภาคม 2558, สัมภาษณ์)

4.4 บทเพลงสำหรับขับร้อง

จากประวัติมีจำนวน 44 เพลง มีบันทึกเนื้อเพลงไว้ 39 เพลง มีการบันทึกทำนองร้องไว้ 6 เพลง แต่ในปีที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา (พ.ศ. 2557) มีการนำบทเพลงมาใช้เพียง 5 บทเพลงเท่านั้น ได้แก่ เพลงตะเบงะเงาะ, เพลงอมมาจาร์กำ, เพลงดิดาโดเนีย, เพลงซีฟาดดารีกันตงและเพลงฮอตามี

4.5 นักแสดงดาระ

เดิมผู้แสดงดาระใช้ผู้ชายล้วน มาตั้งแต่ในประเทศซาอุดีอาระเบีย โดยการรำ ใช้การนั่งรำบนเบาะ เมื่อนำเข้ามาในประเทศไทยถูกปรับเปลี่ยนเป็นการรำคู่ เพื่อความสนุกสนาน โดยใช้ผู้ชายล้วนเช่นเดียวกัน มีการแต่งตัวให้เหมือนผู้หญิง เหตุที่ไม่ใช้ผู้หญิงเพราะข้อจำกัดด้านศาสนา ในยุคของครูทอง มาลีนี้ ยังคงใช้ผู้ชายล้วนในการแสดงเช่นเดียวกัน

ในปี พ.ศ. 2520 ได้มีการจัดแสดงตาระเป็นชายจริงหญิงแท้เป็นครั้งแรก และใช้วิธีการรำแบบชายจริงหญิงแท้ ตลอดมาจนถึงยุคครูสมศรี ชอบกิจ ไม่มีการจำกัดจำนวนนักแสดง เพียงให้เหมาะสมกับสถานที่การแสดงเท่านั้น (สมศรี ชอบกิจ, 12 พฤษภาคม 2558, สัมภาษณ์)

4.6 ชุดแต่งกาย

การแต่งกายผู้ชาย สวมหมวกไม่มีปีก เรียกว่า หมวกแขกดำ บางทีสวมหมวกทรงกรมสีขา ภาษาพื้นเมืองสตูลเรียกว่า กะเปี้ยะ หรือ ซองเกาะ บางทีสวม ชะตะงัน ผ้าโพกแบบเจ้าปาวมุสลิม สวมเสื้อคอตั้ง แขนยาวผ่าครึ่งอก เรียกว่า โตะระหงา หรือ ตะโละบลางา นุ่งกางเกงขายาว ขากว้างคล้ายกางเกงจีนสีเดียวกับเสื้อแล้วใช้ผ้าโสร่งที่มีลวดลายสวมทับกางเกงและชายเสื้ออีกที โดยให้ยางเหนือเข้า บางทีก็ประยุกต์เป็นนุ่งผ้าโสร่งตายาวกรอมเท้า ไม่สวมรองเท้า

การแต่งกายผู้หญิง สวมเสื้อแขนกระบอกยาวเรียกว่า เกอระเบยาบันตง ลักษณะเสื้อเรียกอีกอย่างว่า เสื้อบานง เป็นแบบเสื้อที่ได้รับอิทธิพลมาจากอินโดนีเซีย หรือชาว ลักษณะเสื้อเป็นคอรี ผ่าหน้าตลอดติดกระดุม 3 เม็ด เรียกว่า กอสัง มีขนาดลดหลั่นกันตามลำดับ แต่ละเม็ดจะมีเชือกร้อยเข้าด้วยกัน ปัจจุบันมักเป็นเสตนเลส เพราะมีราคาถูกกว่าของแบบเก่าซึ่งทำมาจากเงินหรือทอง เสื้อเป็นแบบเข้ารูป บานโค้งตามลักษณะของตะโพก ชายเสื้อด้านหน้าแหลมออกมาหรือโค้งมน แขนยาวทรงกระบอกจรดข้อมือ เสือนิยมใช้ผ้าลูกไม้ นุ่งปาเต๊ะยาวา กรอมเท้า ผ้าปาเต๊ะนิยมเลือกให้เหมาะกับสีเสื้อที่ตัว ใช้ผ้าบางคลุมไหล่เรียกว่าผ้าสไบ การแต่งกายผู้ชายและผู้หญิงดังตัวอย่างภาพที่

4.4

ภาพที่ 4. 4 การแต่งกายของนักแสดงชายและหญิง

(บันทึกภาพโดย สุรสิทธิ์ ศรีสมุทร, 22 มกราคม 2557, ศูนย์ประชุมนานาชาติฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)

5. ขั้นตอนการแสดง

5.1 ลำดับขั้นตอนการขับร้อง

ลำดับขั้นตอนในการขับร้อง มีเพลงสำหรับการขับร้องโดยเรียงตามลำดับดังนี้

1. เพลงตะเบงะเจ๊ะ
2. เพลงอมจาร์ก่า
3. เพลงดียาโดเนีย
4. เพลงซีฟาดดารีกันตง
5. เพลงฮอดามี

การร้องในสมัยก่อนครูสมศรี ชอบกิจ (สัมภาษณ์) อธิบายให้ฟังว่า ก่อนการแสดงต้องมีการร้องเพลงซามิลา ซึ่งเป็นเพลงไหว้ครูก่อน การขับร้องและรำในเพลงดังกล่าว ถูกผู้นำทางศาสนา บอกว่าทำให้รำ มีความไม่เหมาะสมกับศาสนา ปัจจุบันเพลงดังกล่าวจึงได้มีการยุติการใช้และไม่ได้นำมาใช้สำหรับการขับร้องและการแสดงอีกเลย

ก่อนการขึ้นเพลงในแต่ละเพลง ผู้เล่นกลองรำมะนา เป็นผู้นำจังหวะในการรำและร้อง ในขณะที่กลองรำมะนา นำจังหวะเข้าการแสดง ผู้ขับร้องจะพูดชื่อเพลงที่ใช้ในการขับร้องและแสดง หลังจากนั้นกลองรำมะนา มีจังหวะส่งเพื่อนำเข้าเนื้อร้อง ผู้ร้องจึงขึ้นเนื้อร้องในตอนแรก

เมื่อจบการร้องเพลงแรก กลองรำมะนาจะมีจังหวะท่อนจบเพื่อส่งเข้าเพลงต่อไปโดยไม่มี การหยุดตี ผู้ขับร้องจะสังเกตนักแสดงหรือผู้รำว่าพร้อม จึงพูดชื่อเพลงต่อไปที่จะร้อง เมื่อพูดจบ กลองรำมะนาตีจังหวะส่งเข้าเนื้อร้อง ผู้ขับร้องจึงขึ้นเนื้อร้องในตอนแรกของเพลงถัดไป

จากการสังเกต การขับร้องและการแสดง พบว่า ผู้ขับร้อง นักดนตรีเล่นรำมะนา และผู้แสดง ต้องมีความเข้าใจและสามารถร้องเพลงได้ และเข้าใจจังหวะ ทำนอง สามารถรู้ว่าจะขึ้นทำนองเพลง ช่วงไหน จึงจะทำให้การแสดงมีความต่อเนื่องไปจนจบทั้ง 5 เพลง

5.2 เนื้อเพลงสำหรับการขับร้อง

เพลงที่ใช้ในการแสดงปัจจุบัน ในปี พ.ศ. 2557 ที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยพบว่า มีเหลืออยู่เพียง 5 เพลงได้แก่ เพลงตะเบงะเจ๊ะ เพลงอมจาร์ก่า เพลงดียาโดเนีย เพลงซีฟาดดารีกันตง และเพลงฮอดามี เพลงทั้ง 5 เพลงดังกล่าวมีเนื้อร้องและคำแปลซึ่งได้จากงานศิลปนิพนธ์ เรื่องการแสดงพื้นบ้านดาระ ของ กรรณิการ์ บุญจันทร์เพ็ชรและคณะ (2555, น.36-44) และ จากเอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาศิลปะการแสดงพื้นบ้านดาระ (สมศรี ชอบกิจ, 2558) มีเนื้อหาและคำร้องดังนี้

เพลงที่ลำดับที่ 1 ตะเบงะเจ๊ะ

คำร้อง:	ตะเบงะเจ๊ะ รูมา ลาดีรูมา	ตะเบงะสาตางัน บารัง	ฮายังสาลาม
	ตะเบงะเจ๊ะ รูมา ลาดีปาปัน	ตะเบงะสาตางัน ลาบิน	ตุฮาดापัน
สร้อย:	อาตาบารู ยาลัน ละตาละเล	ติเลกันนาละ กัมปง	บาราโย
	บูกันซาया เนโร ละบานะโร	ซาละเรซาया ละงา	ดาโรโร

ตะเบงเง๊ะ รูมา ลาดีรูมา	ตะเบงสาตางัน บารัง ฮายังสาลาม
ตะเบงเง๊ะ รูมา ลาดีปาปัน	ตะเบงสาตางัน ลาบิน ตูฮาดำปัน

คำแปล: คาราวะถึงท่านผู้เป็นเจ้าของถิ่น ผู้เป็นเจ้าของซึ่งประตูถูกเปิดออกข้างนี้ เราดันดันมาถึง ด้วยระยะทางที่แสนไกล จากดินแดนต่างถิ่น เราได้หมายความว่า จะเป็นผู้รู้ เป็นครู หรือเป็นผู้สั่งสอนและแน่นอนสิ่งที่ส่งสู่ท่านคือ สันติ ทั้งยังหวังว่าไมตรีนี้คงไม่ถูกปฏิเสธ

เพลงลำดับที่ 2 อมมาจาร์ก่า

คำร้อง:	อมมาจาร์ก่า	ปูเตะกูนิง	ก้ายกาย (ซ้ำ)
	บารัง โต๊ะสาया	ยาดี ยาดี	ยานียา (ซ้ำ)
สร้อย	อารอเล	เป็นลา	ยาบুরอ (ซ้ำ)
	บางนยังจีเซะ	ฮาโยเฮ	กนลาปี (ซ้ำ)
	อมมาจาร์ก่า	ปูเตะกูนิง	ก้ายกาย (ซ้ำ)
คำแปล	ครูณีนมีผิวพรรณไม่เหมือนกัน อันเกิดมาเหมือนลูกสุกสุมาโดยทั่วไปในโลก ย่อมเป็นสุดที่รักของพ่อแม่		

เพลงลำดับที่ 3 ดียาโดनिया

คำร้อง	ดึนาโดनिया ละเอกานาอาสันนุบา	ดึนาโดเนีย เอกานาอาสันนุเง
	อำปนาชายนามาเร อาสันโนเง	ชุนูมาลาया
	ฮา ฮ้า ฮา ฮาฮันชายา	โตะการานา ลาโฮตนสีปายาโดเร
	โฮ โฮ โฮย อีสีกียานะบาโไซะ	กียานาบาโไซะนะชาเร อา อา
	ฮะ ฮา อาโฮ ฮันชายา	โตะการานา ลาโฮตนสีปายาโดรา
	(ซ้ำทั้งหมด)	
คำแปล	โลกและโลก ซึ่งมีความหมายอยู่ในตัวของมันว่า เป็นความไพศาลและเป็นสัจธรรมยิ่งกว่าเมื่อความเมื่อยล้าได้มาถึงทุกส่วนในกายข้า ย่อมมีความท้อถอยเกิดขึ้นได้ง่ายมาก หากจะยอมแพ้แก่มัน แต่การอยู่อย่างผู้รู้มีชัยนี้ ชียากยิ่ง	

เพลงลำดับที่ 4 ซีฟาดดารีกันตง

คำร้อง	ซีฟาด ดารีกันตง ซาเฟ ดางันชุย	ซีฟาด ดารีกันตง ซาเฟ ดางันชุย
	เสาดารา นันติชายา โต๊ะนันตี	เสาดารา นันติชายา โต๊ะนันตี
สร้อย	เอา โกยามิ โอระดำ กียาเย	เอา โกยามิ โอระดำ กียาเย

มาลา ลากีโย ลากีโยลา ดารากาเอ มาลา ลากีโย ลากีโยลา ดารากาเอ

ซีฟาด ดารีกันตง ซาเฟ ดางันซูยี ซีฟาด ดารีกันตง ซาเฟ ดางันซูยี
เสาดารา นันติชายา โต๊ะนันตี เสาดารา นันติชายา โต๊ะนันตี

คำแปล คุณลักษณะแห่งความบริสุทธิ์ และสายสัมพันธ์ของการเป็นพี่น้องกัน ได้มียอดหญิง
ผู้วิญญูสืบทอดเจตนารมณ์อันบริสุทธิ์อย่างเหนียวแน่น เพื่อสตรีเจริญตามจนเรียกว่าเป็น
กุลสตรี จงปฏิบัติเถิด แม้แบบอย่างนี้จะผ่านมาเป็นเวลาที่สุุดแสนยาวนานก็ตาม

เพลงลำดับที่ 5 ฮอดามี (เพลงอำลา)

คำร้อง ฮอดามี ดานูดานูรีเส บิลังกาเล ดีดาลำ ฟาเร
ฮอดามี ดานูดานูรีเส บิลังกาเล ดีดาลำ ฟาเร
มินตาอำปน ซายา นะบาละ บาละชายา ดีดา ลำปาเร
มินตาอำปน ซายา นะบาละ บาละชายา ดีดา ลำปาเร

ยมยม การิยม ดารอ โอยดำเซ ยมยมการิยม ดารอโอย ดำเซ
มาลากีโยน กิโยนลา ดารากาเอ มาลากีโยน กิโยนลา ดารากาเอ

ฮอดามี ดานูดานูรีเส บิลังกาเลดีดาลำฟาเร
ฮอดามี ดานูดานูรีเส บิลังกาเลดีดาลำฟาเร
มินตาอำปน ซายานะบาละ บาละชายา ดีดาลำ ปาเร
มินตาอำปน ซายานะบาละ บาละชายา ดีดาลำ ปาเร

คำแปล เหมือนแผ่นดิน อันอุดมได้ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร นี้มีโซคลาภโพรยหวานอยู่สุดคน
นับได้เข้าใจจากถิ่นนี้แล้ว และเดินทางกลับโดยอาศัยสายน้ำ ด้วยความห่วงหาและ
อาลัยต่อกัน หากข้าสมควรถอดใจวางไว้เบื้องหน้าท่านได้ ข้าก็จะถอดเพื่อเป็นพยาน
ยืนยันในความมีเจตนาอันบริสุทธิ์

5.3 การตีรำมะนา

ทำนองในการตีรำมะนา ครูสมศรี ขอบกิจ (2558, สัมภาษณ์) ให้ข้อมูลว่า รำมะนาเป็นเครื่อง
ดนตรีพื้นบ้านส่วนมากจะใช้นั่งเล่นกับพื้น โดยผู้เล่นจะนั่งแบบขัดสมาธิ ลำตัวตรง วางรำมะนาอยู่
ระหว่างหน้าขาต้านซ้าย โดยให้รำมะนาห่างจะลำตัวเล็กน้อยเพื่อให้เสียงที่ตีออกมามีความกังวานและ

เสียงดัง ลักษณะการวางมือในการตีรำมะนา มือซ้ายจะวางพาดอยู่บนตัวรำมะนา มือขวาข้อศอกจะกางออกเล็กน้อย

ในปัจจุบันการบรรเลง รำมะนาได้เปลี่ยนวิธีการนั่งโดยยึดความสะดวกของสถานที่ในการบรรเลง อาจจะนั่งเก้าอี้ สำหรับผู้ถนัดมือขวา ในการตี การวางรำมะนาอยู่บนหน้าขา โดยเอียงไปทางหน้าขาซ้ายของผู้บรรเลง เพื่อให้สะดวกในการบรรเลงรำมะนา สำหรับผู้ถนัดมือซ้าย ใช้วิธีการวางสลับกันคือวางรำมะนาอยู่บนหน้าขาขวา โดยหันหน้ากลองสลับกับคนที่ถนัดมือขวา วิธีการตั้งกลองรำมะนาดังภาพตัวอย่างที่

ภาพที่ 4. 5 แสดงวิธีการนั่งสำหรับการตีรำมะนา

(บันทึกภาพโดย สุรสิทธิ์ ศรีสมุทร, 12 กรกฎาคม 2558, โรงเรียนควนโดนวิทยา จังหวัดสตูล)

ลักษณะการทำเสียงของรำมะนา

หุ่นกลองรำมะนาทำด้วยไม้ขนุน หุ่นกลองทำด้วยหนังแพะ มีสายรัดดึงหนังหน้ากลองด้วยสายหนัง การตั้งเสียงหน้ากลองให้ตึง ด้วยการไขลิ้มไม้มาใส่ระหว่างหุ่นกลองกับหวายเร่งเสียง หรือใช้การตักหน้ากลองกับแดดให้หน้ากลองตึง ทำให้เสียงดังและพุ่งออกมาดี การตั้งเสียงของระมะนา ไม่มีการกำหนดเสียงที่ชัดเจนในการตั้ง

วิธีการตี

การเรียกเสียงสำหรับการตี เรียกชื่อตามเสียงที่ได้ยิน จากการวิจัยพบว่าการตีเสียงที่แตกต่างกัน 3 เสียงดังนี้

1. เสียงเพิง การตีเสียงเพิง โดยผู้เล่นใช้มือซ้ายในการตีส่วนบนของหน้ากลอง เป็นการตีสอดแทรกกับจังหวะหลัก เพื่อให้จังหวะนั้นหนักแน่นและสนุกสนาน การลงน้ำหนักการตีเพียงครึ่งฝ่ามือ ลักษณะของนิ้วมือชิดกัน
2. เสียงเท็ง,ทัง การตีเสียงดังกล่าว ใช้มือขวาตีตรงส่วนขอบบนของหน้ากลอง ใช้ปลายนิ้วมือในการตี โดยนิ้วมือต้องชิดกัน แล้วรีบยกมือออกเพื่อให้เสียงดังกังวาน ลักษณะของนิ้วมือต้องชิดกัน
3. เสียงป๊ะ ใช้มือมือตีส่วนกลางของหน้ากลอง ฝ่ามือจะกางออก ตีแล้วกดน้ำหนักของฝ่ามือลงเพื่อให้เสียงหยุด ไม่มีเสียงกังวาน

5.4 ทำการรำ

ท่ารำของดาระจะแปรเปลี่ยนไปตามเนื้อเพลง เนื้อเพลงจะเป็นตัวกำหนดท่ารำ ฉะนั้นผู้รำต้องจดจำเนื้อเพลง จึงจะสามารถช่วยรำให้ถูกต้อง ทำรำนั้นไม่มีชื่อเรียกประจำ

การรำ มีการรำรำแบบ แปรรูปแบบแถว เช่น ยืนเดินสลับกัน เดินหลบหลีก เดินพร้อมกัน หรือเต้นตามจังหวะเพลง การรำเริ่มจากท่ารำที่เป็นทำนองจะจบด้วยทำนองเช่นกัน นอกจากนี้ยังมีการใช้ลีลาที่มีความสวยงาม ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลีลา ของผู้แสดงแต่ละคน ไม่กำหนดแบบแผนตายตัว การรำรำอาศัยความอ่อนช้อยที่ช่วงตัว มือแตะเท้า ความคล่องแคล่วเฉพาะตัวเป็นสำคัญ การรำดาระมีการรำเข้าหากัน ชายเข้าคู่กับหญิง มีการรำต้อนรับ หลบหลีก ซึ่งภาษาดาระเรียกว่า “กันเจาะ” เหมือนกับนาฏศิลป์ไทย คือ “การรำป้อ” นั่นเอง การรำดาระให้สวย ต้องอาศัยความชำนาญ ความคล่องตัวในลีลาท่าทางต่าง ๆ ถึงจะสวยงาม

ในอดีตท่ารำมีการม้วนตัวเพื่อคาบศตางค์หรือสิ่งของที่ผู้ชมให้ จากการเก็บข้อมูลปี พ.ศ. 2558 การรำแบบดังกล่าวไม่ปรากฏให้เห็นแล้ว จากการสัมภาษณ์ ครูสมศรี ขอบกิจ บอกว่า การแสดงดังกล่าวต้องใช้ความสามารถของผู้แสดงพร้อมกับผู้ฝึกสอนด้วย ในปัจจุบันหาคนฝึกได้ยาก ขณะที่การฝึกของตนเองใช้นักเรียนในการฝึกหัด เมื่อนักเรียนจบไปก็ต้องฝึกรุ่นใหม่เข้ามาอีก จึงไม่มีการฝึกฝนเพื่อสร้างความชำนาญของการแสดง จึงไม่มีผู้แสดงที่จะรำในท่าพลิกแพลงอย่างนั้น (สมศรี ขอบกิจ, 12 พฤษภาคม 2558, สัมภาษณ์)